

Onderwerp Jaarstukken Groninger Archieven (RHC)/Zienswijze

Steller A.F. Kuzema

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 93 79 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5882776

Datum 13-10-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In onze brief van 30 juni jl. (kenmerk 5753890) hebben wij u geïnformeerd over de ontwerpbegroting 2017 van de Groninger Archieven.

Omdat de implicaties voor de gemeente dermate klein waren hebben wij u geadviseerd af te zien om een zienswijze over de ontwerpbegroting in te dienen.

Inmiddels heeft het algemeen bestuur van de Groninger Archieven de begroting 2017 vastgesteld, evenals de jaarrekening 2015 en het jaarverslag 2015.

Als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling heeft u de mogelijkheid om zo nodig over de vastgestelde begroting 2017 een zienswijze bij gedeputeerde staten in te dienen.

In deze brief ontvangt u een voorstel over de vastgestelde begroting 2017.

De jaarrekening 2015 en het jaarverslag 2015 worden u ter kennisgeving aangeboden.

Begroting 2017

De vastgestelde begroting is sluitend en niet structureel gewijzigd ten opzichte van de ontwerpbegroting.

De ten onrechte in de ontwerpbegroting opgenomen éénmalige last van € 70.000,--, in verband met de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) is gecorrigeerd.

Dit is aanleiding om u voor te stellen om geen zienswijze over de vastgestelde begroting 2017 van de Groninger Archieven in te dienen.

U hebt daarbij de mogelijkheid om uw wensen en bedenkingen te uiten over het voorstel om af te zien van een zienswijze. Graag vernemen wij van u of u wensen of bedenkingen heeft.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de begroting 2017, de jaarrekening 205 en het jaarverslag 2015 van de Groninger Archieven.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink

Kadernota Begroting 2017

Inleiding

Een begroting die eind maart van het voorafgaand jaar moet worden opgesteld draagt het risico in zich dat er gedurende het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar nog verschillende wijzigingen kunnen optreden. Een aantal posten kunnen alleen geschat worden, omdat we afhankelijk zijn van informatie die we pas gedurende het begrotingsjaar of in een enkel geval na het begrotingsjaar krijgen. Dit laatste heeft vooral betrekking op de index van de bijdrage van het Rijk en de index van de huur van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Het Rijk informeert pas in het laatste kwartaal van het begrotingsjaar en het RVB in het eerste kwartaal van het begrotingsjaar. De gemeente Groningen daarentegen stelt de index eind april voorafgaande aan het begrotingsjaar vast. Juist de indexen zijn van groot belang voor het opstellen van een begroting.

Gezien de te verwachten verhoging van de loonkosten begroten we de index van het Rijk op een behoudende 1,5% en de index van de huur op 1%.

Risicoparaagraaf

Indexen en huur

De indexen van Rijk en gemeente Groningen fluctueren en volgen niet altijd de verhogingen van de salarissen en de huur. De index van het Rijk blijft de laatste jaren vooral achter op de stijging van de huur en de salarissen. De index van de gemeente volgt wel de stijging van de salarissen en de prijzen, maar niet de huur.

Provinciale bijdrage

De voortzetting van de provinciale bijdrage over 2017 en daarna is nog niet vastgesteld. Voor 1 juli 2016 wordt een voorstel aan de gedeputeerde gepresenteerd en vindt bestuurlijk overleg plaats.

Algemeen

Aangezien voor de inrichting van begroting en jaarrekening van het RHC Groninger Archieven het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeente (BBV) van toepassing is, wordt sinds 2008 de begroting ingericht volgens het BBV.

Het RHC heeft jaarlijkse verplichtingen aan niet-opgenomen verlofdagen. Deze zijn, in verband met de inrichting van de begroting volgens het BBV, niet als reservering in de balans opgenomen.

De begroting van de salariskosten is gebaseerd op de begroting van de gemeente/DIA/salarisadministratie. Deze gaat, naast de jaarlijkse verhoging van de salarisanciënniteit, uit van een mutatie in de loonsom van 1,7%. In de loop van 2017 vertrekken 2 medewerkers, waarvan één niet wordt vervangen. We gaan uit van een stijging van de huur van 1,0%. De diverse baten, materiële kosten en organisatie & overheadkosten zijn naar alle redelijkheid begroot. De indexering van de bijdrage van Rijk, gemeente en provincie wordt bij de 'algemene baten' beschreven.

Eind februari 2017 is er een vrijval in de huur van ongeveer € 250.000. Dit heeft betrekking op het inbouwpakket van Cascadeplein 4. Het betreft afschrijving en rente. Dit bedrag komt niet ten goede aan de exploitatie, maar zal gereserveerd moeten worden voor toekomstige investeringen in het gebouw.

Het tekort van € 17.769 wordt uit het weerstandsvermogen gehaald.

Baten

Bijdrage partners

Bijdrage Rijk

Aangenomen wordt dat de bijdrage van het Rijk in 2016 zal stijgen met 1,5%. Het kabinet bepaalt in het laatste kwartaal van ieder jaar de definitieve indexering. Begroot wordt € 2.832.408 (inclusief € 42.000 voor behoudsgelden en € 165.000 voor het e-Depot).

Bijdrage gemeente Groningen

De index van de gemeentelijke bijdrage wordt voor een deel gebaseerd op de door de gemeente Groningen gemaakte salarisbegroting 2017. De gemeente heeft een voorlopige index vastgesteld van 1,64%. Begroot wordt € 2.090.625.

Bijdrage provincie Groningen

Begroot wordt € 431.041. Aangenomen wordt dat de bijdrage van de provincie in 2016 zal stijgen met 1,5%.

Totale bijdrage van Rijk, gemeente en provincie: € 5.189.074.

Overige algemene baten

Het Huis van de Groninger Cultuur, het GAVA en het OVCG zijn inwonend in het pand Cascadeplein 4. Zij huren en delen mee in de kosten. Maar ze zijn meer dan inwoner, ze zijn partner van de Groninger Archieven bij verschillende activiteiten. De bijdrage van GAVA wordt niet zoals vorig jaar bestemd voor reservering van vervanging van apparatuur binnen GAVA, maar bestemd voor de exploitatie van de Groninger Archieven. Dit veroorzaakt de stijging van de overige algemene baten. De directeur van de archieven is adviseur/begeleider van het OVCG en het Huis van de Groninger Cultuur en bestuurslid van het GAVA. Het hoofd bedrijfsvoering is bestuurslid van het Huis van de Groninger Cultuur.

De baten van de Beeldbank Groningen zijn bijdragen van 15 gemeentes, 2 waterschappen, Groningen Seaports en de Stichting Oude Groninger Kerken. Onduidelijk is nog wat de invloed van de mogelijke herindeling van de gemeentes op de baten zal zijn. Voorlopig begroten we als voorgaande jaren.

Door de verplichte deelname aan het schatkistbankieren met ingang van 1 januari 2014 zijn de rentebaten sterk gedaald. Daarnaast zijn de bankkosten sterk gestegen. Aan rentebaten begroten we € 30.

Publieks- c.q. reguliere inkomsten

De daling van deze inkomsten wordt veroorzaakt doordat er geen parkeerplaatsen meer worden verhuurd (waardoor een lagere opbrengst huisvesting) en door het niet meer in rekening brengen van de gebruiksrechten van beeldmateriaal en digitale kopieën (als gevolg van de invoering van open data). De publieksinkomsten zijn een onderdeel van de directe dienstverlening aan bezoekers van de studiezaal en bezoekers van de websites. De inkomsten van fotografie- en kopieeropdrachten zijn sinds een aantal jaren de belangrijkste inkomsten in dit overzicht. Door de toename van het internetgebruik verwachten we dat de opbrengsten voor duplicering gaan afnemen. De inkomsten voor het scannen op verzoek nemen toe. Steeds meer bezoekers verzamelen digitaal archiefmateriaal om het vervolgens thuis te bestuderen. De belangstelling voor cursussen en workshops blijft stabiel.

De afdeling publieksactiviteiten ontwikkelt ideeën voor nieuwe activiteiten. De opbrengst van de educatieve activiteiten in samenwerking met basisscholen, mbo, hbo en universiteit is marginaal. De Groninger Archieven achten het echter van groot belang dat het onderwijs zoveel mogelijk gebruik maakt van het aanbod van de archieven.

Sinds 2006 heeft boekhandel Godert Walter een kleine boekenstand in de hal van de archieven. Daar worden nieuwe en actuele publicaties op het gebied van de regionale geschiedenis aangeboden. Ondanks dat de omzet klein is, voorziet de winkel in een behoefte waar vooral de studiezaalbezoekers gebruik van maken.

Dienstverlening aan derden

Bij zakelijke dienstverlening is er sprake van specialistische werkzaamheden zoals inventarisatie van archieven en digitalisering van archieven en beeldmateriaal. We begroten € 20.000.

Door nieuwe opslag van de gemeente Groningen, gemeente Ten Boer en het waterschap Noorderzijlvest zal de opbrengst depotverhuur stijgen.

De zakelijke opdrachten zijn voornamelijk afkomstig van de overheid of particuliere instellingen die hun archief bij de Groninger Archieven hebben gedeponereerd of willen deponeren. De Groninger Archieven beschikken voor deze partijen over een gespecialiseerd aanbod op het gebied van digitalisering, archiefbewerking en archiefopslag.

Er zijn ook huurinkomsten van het depot in Hoogkerk in de begroting opgenomen. Zo lang het depot nog niet volledig in gebruik is bij de Groninger Archieven worden delen verhuurd aan andere archiefinstellingen. Vanuit het veld is hier belangstelling voor. Gemeente en Rijk hebben mondeling aangegeven dat deze inkomsten ten goede kunnen komen aan de kerntaken van de Groninger Archieven. Het Rijk heeft wel aangekondigd dat het restdeel van het Rijk alleen nog mag worden gebruikt door archiefinstellingen die een functie vervullen voor het Rijk of door middel van een overeenkomst verbonden zijn aan de Groninger Archieven.

We verwachten in de toekomst dat de inkomsten van dienstverlening aan derden gaan afnemen door een scherper toezicht op de activiteiten van overheidsinstellingen in de markt.

e-Depot

De organisatie zal langzaam worden ingesteld op de combinatie van het papieren archief en het e-archief. De Groninger Archieven zijn op 2 juni 2016 aangesloten op het landelijk e-Depot. De daadwerkelijke exploitatie van het e-Depot gaat in per 2017. Dan zullen we opnieuw de begroting tegen het licht moeten houden. We begroten geen baten.

Kosten

Salariskosten

De salarissen en sociale lasten worden in 2017 verhoogd met 1,7%. De salarisbegroting, verzorgd door de gemeente Groningen afd. DIA/salarisadministratie, houdt rekening met deze index. In 2017 vertrekken 2 medewerkers. Eén van hen zal niet worden vervangen en de taken moeten door de huidige medewerkers worden overgenomen.

WW-premies

Naar aanleiding van de bezuiniging van de gemeente heeft de directie besloten om de tijdelijke contracten van 3 medewerkers niet te verlengen per januari 2016. Oorspronkelijk zijn deze medewerkers vanuit een gemeentelijke subsidieregeling terecht gekomen bij de Groninger Archieven en na enkele jaren overgegaan naar een tijdelijk arbeidscontract. Toen was de situatie zodanig dat deze medewerkers geen of weinig arbeidsverleden hadden. Een eventuele WW-uitkering zou uiteindelijk voor maximaal 6 of 7 maanden moeten worden uitgekeerd. Na vertrek van deze medewerkers bleek echter, omdat de gegevens bij het UWV over de periode voor 1998 onbetrouwbaar zijn, dat door de overheid is besloten om iedereen vanaf zijn 18^e jaar tot 1998 een 'fictief' arbeidsverleden te geven. De vertrokken medewerkers zijn alle drie vijftigers. Dat

betekent dat ze ruim 2½ jaar recht hebben op een WW-uitkering. Totaal per jaar € 43.000. De begrotingen zullen er de komende jaren op worden aangepast, mede omdat er niet veel zicht is op nieuwe arbeidsplaatsen elders voor deze ex-medewerkers.

Overige personele kosten

De daling van de begrote overige personeelskosten in 2017 ten opzichte van de realisatie in 2015, wordt veroorzaakt door lagere kosten voor Flex-personeel, personeel van Iederz, extern personeel en opleidingen.

In 2015 zijn de opleidingskosten ten opzichte van voorgaande jaren flink gestegen, naar € 28.800. Dit werd veroorzaakt doordat meerdere medewerkers aan verschillende opleidingen en trainingen hebben deelgenomen. Dit zal de komende jaren met een budget van € 20.000 worden doorgezet.

Er zijn drie speerpunten in het opleidingsbeleid:

1. De nieuwe digitale archiefontwikkelingen.
2. De vernieuwing van de publieksactiviteiten. Publieksactiviteiten worden een combinatie van klassieke onderdelen (lezingen, tentoonstellingen, rondleidingen etc.) en digitaal aanbod (opbouw van databases, webarchivering, sociale media etc.).
3. Het streven naar brede inzetbaarheid van de medewerkers.

Collectiebeheer

Hier is sprake van kosten die direct gerelateerd kunnen worden aan het collectiebeheer. Er zijn een paar thema's te onderscheiden: kosten depot, conservering en kosten verfilming en digitalisering. We begroten lagere kosten ten opzichte van 2015. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor gebruiksgoederen depot.

Overige producten publieksbereik

Voornamelijk PR en marketingkosten. De Groninger Archieven ontwikkelen geen apart tentoonstellingsbeleid. De presentaties in de hal ondersteunen de andere activiteiten zoals bijvoorbeeld boekpresentaties, nieuwe inventarissen en activiteiten van het OVCG, het Huis van de Groninger Cultuur of het Poparchief. Een autonoom tentoonstellingsprogramma is te kostbaar in verhouding tot de bezoekersaantallen. Een uitbreiding van de activiteiten zou het beleid in de toekomst kunnen veranderen.

Gevarieerd dienstverleningspakket

Naast diverse kosten met betrekking tot de studiezaal zijn de aanschafkosten van boeken voor de bibliotheek hier opgenomen. Het budget voor uitbreiding van de bibliotheek is het enige budget dat gebruikt wordt voor collectie-uitbreiding.

Projectkosten

Het betreft behoudsgelden. Deze worden door het Rijk gefinancierd.

Huren

De stijging van de huur wordt geïndexeerd op 1%.

Exploitatiekosten huisvesting

Tot 2016 werd de begroting van de exploitatiekosten huisvesting, met uitzondering van de OZB, luchtzuivering, schoonmaakkosten en levering & diensten Hoogkerk, gemaakt door de Belastingdienst/Centrum voor facilitaire dienstverlening (B/CFD). Vanaf 2016 zijn er nieuwe dienstverleningsafspraken (DVA) in ontwikkeling met de B/CFD. Een aantal onderdelen, zoals elektra, gas, onderhoud technische installaties, worden overgenomen door het RVB. Aangezien een en ander met de B/CFD en het RVB nog uitgewerkt moet worden, hebben we de exploitatiekosten huisvesting voorlopig begroot op basis van de kosten van 2015. We verwachten een lichte daling bij electra en gas.

Licenties en onderhoudskosten ICT

Er is in de begroting van 2016 rekening gehouden met een sterke stijging van de licentiekosten van Microsoft, omdat de leverancier Surfmarket niet meer aan de Groninger Archieven tegen de sterk gereduceerde prijzen wilde leveren. Er is echter een andere leverancier gevonden, SLB-diensten, die voor dezelfde scherpe prijs kan leveren. De daling van kosten wordt veroorzaakt door besparingen c.q. verlagingen op de posten WieWasWie, Ziggo/glasvezel en hosten Picturae.

Rentekosten

Door het verplicht schatkistbankieren vanaf januari 2014 stijgen de bankkosten. In december 2015 heeft de BNG bank een lening van € 300.000 verstrekt met een looptijd van 5 jaar.

Afschrijvingen

De afschrijvingen stijgen ten opzichte van 2015. Dit wordt met name veroorzaakt door vervanging van een groot gedeelte van het serverpark.

Dotaties aan projecten

Aan De Verhalen van Groningen wordt, ten behoeve van het project 'Levend Erfgoed Groningen', totaal € 5.000 verstrekt.

RHC Groninger Archieven
 Begroting staat van baten en lasten over 2017

	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten			
I Algemene baten			
Bijdrage partners	5.112.467	5.127.764	5.354.074
Overige algemene baten	41.637	58.131	96.138
Subtotaal algemene baten	<u>5.154.104</u>	<u>5.185.895</u>	<u>5.450.212</u>
II Diverse baten			
Publieksinkomsten / reguliere inkomsten	45.096	35.368	36.432
Programmageden en doeluitkeringen	0	0	0
Dienstverlening aan derden	67.957	40.725	47.000
Subtotaal directe baten	<u>113.053</u>	<u>76.093</u>	<u>83.432</u>
III Overige baten			
Vrijval uit voorzieningen / gepassiveerde subsidies	14.800	14.327	14.800
Bijzondere baten	0	0	0
Subtotaal overige baten	<u>14.800</u>	<u>14.327</u>	<u>14.800</u>
Totaal baten	<u>5.281.957</u>	<u>5.276.315</u>	<u>5.548.444</u>
Kosten			
I Personele kosten			
Salariskosten	2.200.005	2.249.588	2.308.093
Overige personele kosten	182.647	116.945	158.825
Subtotaal personele kosten	<u>2.382.652</u>	<u>2.366.533</u>	<u>2.466.918</u>
II Directe materiele kosten	<u>63.406</u>	<u>26.450</u>	<u>38.950</u>
III Projectkosten			
Behoudsgelden	42.000	42.000	42.000
Subtotaal projectkosten	<u>42.000</u>	<u>42.000</u>	<u>42.000</u>
IV Kosten zakelijke dienstverlening	18.651	0	0
V Huisvestingskosten			
Huren	1.869.423	1.909.970	1.946.028
Exploitatiekosten	395.779	383.559	379.312
VI Organisatie en overheadkosten			
Licenties & onderhoudskosten ICT	189.145	187.700	162.094
Organisatie & overheadkosten	160.682	196.819	179.050
Kosten E-depot	0	0	165.000
VII Kapitaalkosten			
Rentekosten	7.302	4.803	5.099
Afschrijvingen	129.525	176.094	176.763
Subtotaal indirecte materiële kosten	<u>2.751.855</u>	<u>2.858.945</u>	<u>3.013.346</u>
VIII Overige kosten			
Dotaties	12.500	5.000	5.000
Buitengewone kosten	0	0	0
Subtotaal overige kosten	<u>12.500</u>	<u>5.000</u>	<u>5.000</u>
Totaal kosten	<u>5.271.064</u>	<u>5.298.928</u>	<u>5.566.214</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering voor bestemming	10.893	-22.613	-17.769
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserve weerstandsvermogen	0	0	0
Resultaat na bestemming	<u>10.893</u>	<u>-22.613</u>	<u>-17.769</u>

RHC Groninger Archieven
 Begroting programmarekening 2017

Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten			
I Algemene baten			
Bijdrage partners			
Bijdrage Rijk	2.560.999	2.604.100	2.625.408
Bijdr Rijk Beh gelden	42.000	42.000	42.000
Bijdr Rijk E-depot	0	0	165.000
Bijdrage Gemeente	2.091.073	2.056.993	2.090.625
Bijdrage Provincie	418.395	424.671	431.041
	<u>5.112.467</u>	<u>5.127.764</u>	<u>5.354.074</u>
Ov algemene baten			
Huis vd Gron. Cultuur	13.629	13.702	13.629
Stichting GAVA	0	15.000	54.500
Stichting OVCG	11.779	11.779	11.779
Beeldbank Groningen	16.200	16.650	16.200
Ov. alg. baten	0	0	0
Rentebaten	30	1.000	30
	<u>41.637</u>	<u>58.131</u>	<u>96.138</u>
	5.154.104	5.185.895	5.450.212
II Diverse baten			
Publ- cq reguliere inkomsten			
Fotografie / scans	12.527	12.607	12.779
Duplicering	3.203	5.325	3.268
Gebruiksrecht	7.031	0	0
Schriftelijke inlichtingen	2.208	2.218	2.253
Beeldbank	4.059	2.806	1.350
Godert Walter	137	55	140
Cursussen	1.656	2.007	1.689
Faciliteiten	7.425	4.931	7.574
Opbrengst huisvesting	595	1.000	1.000
Overige	6.254	4.419	6.380
	<u>45.096</u>	<u>35.368</u>	<u>36.432</u>
Dienstverl. aan derden			
Zakelijke dienstverlening	21.941	15.000	20.000
Teruggave arch. Sur.	18.651	0	0
Opbrengst depotverhuur	27.364	25.725	27.000
	<u>67.957</u>	<u>40.725</u>	<u>47.000</u>
	113.053	76.093	83.432
III Overige baten			
Vrijval uit voorzieningen/ gepassiveerde subsidies			
Res. afschr. balustrades	8.300	8.300	8.300
Res. afschr koeling serve	6.500	6.027	6.500
	<u>14.800</u>	<u>14.327</u>	<u>14.800</u>
Bijzondere baten			
Bijzondere baten	0	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	14.800	14.327	14.800
Totaal baten	5.281.957	5.276.315	5.548.444

RHC Groninger Archieven
 Begroting programmarekening 2017

Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Kosten			
I <u>Personele kosten</u>			
Salariskosten			
Lonen en salarissen	2.262.090	2.291.588	2.350.093
Eénmalig IKB	0	0	0
Surinamearchief	-17.817	0	0
Aan projecten doorbereki	-44.268	-42.000	-42.000
	<u>2.200.005</u>	<u>2.249.588</u>	<u>2.308.093</u>
Overige pers kosten			
Uitzendburo's	47.654	25.000	45.000
Flex Personeel	31.245	19.210	20.000
Personeel Iederz	32.363	25.360	27.000
Extern personeel	0	0	0
Gedetacheerd	7.488	7.500	7.500
Opleidingskosten	28.808	7.500	20.000
Inhuur Arbodienst	1.076	1.075	1.075
Medische beh.kstn.pers.	4.474	4.000	4.000
EHBO & BHV	23	1.000	1.000
Kosten vrijwilligers/stag.	10.973	6.000	13.000
Reiskosten woon/werk	3.005	2.000	3.000
Verzorging salarisadm.	8.604	10.000	8.750
Kstn. OR	2.657	300	500
Overige pers. kosten	4.278	8.000	8.000
	<u>182.647</u>	<u>116.945</u>	<u>158.825</u>
	2.382.652	2.366.533	2.466.918
II <u>Directe materiële kosten</u>			
Collectiebeheer			
Transportkosten archief	1.137	2.500	2.500
Aankoop archivalia	776	0	0
Onderhoudskosten depot	0	500	500
Gebruiksgoederen depot	32.214	5.000	12.500
Externe kosten depot	4.082	1.500	2.500
Gebr. goed. verfilm./foto	29	1.500	1.500
Ondh. app. cons./restaur	0	500	500
Gebr. goed. cons./rest.	916	1.500	1.250
Externe kosten verfilming	303	500	500
Externe kstn digitaliserin	794	1.500	1.500
	<u>40.251</u>	<u>15.000</u>	<u>23.250</u>
Ov prod publieksbereik			
Drukkosten catalogi/broc	312	1.500	1.500
Kosten cursussen	4.052	1.000	1.500
Tentoonstellingskosten	3.267	2.000	2.750
Evenem./open dagen	3.786	2.000	3.000
Kosten rondleidingen	0	450	450
	<u>11.417</u>	<u>6.950</u>	<u>9.200</u>
Gevarieerd dienstverl pakket			
Boeken	3.420	2.500	3.500
Boeken voor verkoop	5.550	0	0
Ondh. readers & printers	-312	1.000	1.000
Kosten studiezaal	3.080	1.000	2.000
	<u>11.738</u>	<u>4.500</u>	<u>6.500</u>
	63.406	26.450	38.950

RHC Groninger Archieven
 Begroting programmarekening 2017

Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
III <u>Projectkosten</u>			
Behoudsgelden	42.000	42.000	42.000
	42.000	42.000	42.000
IV <u>Kosten zakelijke dienstverlening</u>			
Teruggave arch. Sur.	18.651	0	0
V <u>Huisvestingskosten</u>			
Huren			
Huur RGD	1.818.316	1.849.612	1.867.808
Bijdr Klimaat koel depot	-25.194	-17.087	0
Depot Hoogkerk	76.301	77.445	78.219
	1.869.423	1.909.970	1.946.028
Exploitatiekosten			
Beheerskosten	55.610	56.151	56.993
OZB Cascadeplein	20.911	21.225	21.543
OZB Hoogkerk	0	1.500	1.523
Onderh. gebouw/Install.	28.615	17.196	17.454
Luchtzuivering depots	42.062	36.298	36.843
Levering&diensten Hoogk	17.097	17.353	17.613
Schoonmaak Hoogkerk	1.913	2.000	2.030
Elektra	100.308	104.137	99.000
Gas	50.535	52.464	49.950
Water	318	330	335
Schoonmaakartikelen	0	1.000	1.015
Schoonmaakbedrijven	57.274	57.227	58.085
Bewaking/beveiliging	16.905	13.177	13.375
Overige huisvestingkstn.	4.231	3.500	3.553
	395.779	383.559	379.312
	2.265.202	2.293.529	2.325.340

RHC Groninger Archieven
 Begroting programmarekening 2017

Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
VI Organisatie en overheadkosten			
Licenties & ondhksten. ICT			
Dig depot + hosten Pictui	27.455	20.000	21.615
Ziggo / glasvezel	17.303	8.000	11.979
Archiefbank	1.125	1.000	1.125
Abonnement internet	0	0	0
Extern netwerkbeheer	19.461	18.500	19.000
Contributie Eduglas	600	725	600
Schaduw infrastruct RC	25.524	26.000	22.000
SLA met AKSI-automatis	17.130	17.000	17.250
Hosten toegangen De Re	16.360	16.000	16.500
Onderhoud MAIS-flexis	13.758	15.500	14.000
Abonn. antivirus	2.795	2.800	2.800
Onderhoud Exact	3.158	3.100	3.200
GroningerArchiefnet	666	700	700
Iwink/Kirra hosten websit	6.013	6.025	6.025
Lic. Microsoft	49	30.000	3.250
Hosten 4 websites Adix	1.300	1.750	1.350
Ondh. Decos	9.521	7.000	7.000
WieWasWie	15.000	1.500	1.500
Licenties Oracle	1.319	3.300	1.400
Tijdregistratie Atrea	793	800	800
Beheerkosten Cartago	2.372	2.500	2.500
Crossmedia/Web Archief	7.442	5.500	7.500
	189.145	187.700	162.094
Org.- en overheadksten.			
Kantoorbenodigdheden	4.750	6.500	5.250
Drukwerk & papier	2.061	4.500	3.250
Tele/datacommunicatie	11.342	12.500	12.000
Onderhoud scanapparatu	8.793	12.500	9.000
Ondh. ov. inventaris	2.644	2.200	2.500
Ondh. kantoor en studiez	599	5.000	2.500
Ondh. depotinr./app.	0	2.500	2.500
Onderhoud ICT	1.821	3.500	2.750
Porti en vracht	114	600	400
Postbus en postverzending	11.023	12.500	11.750
Investering inr. < € 2.300	0	3.500	2.500
Kleine Inv. Hoogkerk	0	1.000	2.500
Inv. kant./studiez < € 2.000	4.028	2.500	2.500
Inv. depot/app. < € 2.300	2.239	1.850	2.500
Inv. ICT < € 2.300	11.208	16.000	13.000
Inv. ov. inventaris < € 2.000	6.257	2.000	4.500
Huur kntr./studie/scan app	5.536	9.000	7.000
Accountantskosten	22.500	21.700	23.500
Ontwikkeling website	0	5.000	0
Advertentiekosten	2.055	0	0
Externe adviezen	10.381	7.500	9.500
Assuranties	16.997	17.500	17.500
Tijdschr./abonnements	5.189	7.000	6.000
Transportksten dep Hoogk	1.477	1.500	1.500
Decl. reisksten. binnenl.	9.410	8.000	9.000
Representatie	-93	2.000	1.000
Verzorging koffie autom.	8.178	8.009	8.250
Inkopen faciliteiten	463	3.500	2.000
Faciliteiten div. kosten	5.625	3.500	4.750
Bestuurskosten	890	960	950
Kasverschillen	41	0	0
Diverse ksten Hoogkerk	473	2.500	1.500
Contributie Brain	2.170	0	2.200
Overige alg. kosten	2.512	10.000	5.000
	160.682	196.819	179.050

RHC Groninger Archieven
 Begroting programmarekening 2017

Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Kosten E-depot	0 349.826	0 384.519	165.000 506.144
VII Kapitaalkosten			
Rentekosten			
Bankrente en -kosten	3.671	3.130	3.130
Rentekosten lening III	0	0	1.849
Rentekosten lening II	3.631	1.673	120
	<u>7.302</u>	<u>4.803</u>	<u>5.099</u>
Afschrijvingen			
Kantoormeubilair	2.599	7.099	2.599
Kantoormachines	574	478	0
Automatiseringsapp.	24.607	72.311	92.141
Software	2.275	0	0
Afsluiting ballustrades	8.300	8.300	8.300
Depotinrichting	7.833	7.832	7.081
Verfilming/fotografie	26.205	22.675	14.580
Kantine inrichting	429	429	429
Studezaal	2.496	2.908	0
Readers & printers	3.173	2.496	2.496
Depot dakconstructie	533	533	533
Inrichting/installaties	2.855	2.699	985
Koffieruimte	0	0	0
Verbouwing Hoogkerk	12.613	12.613	12.613
Tech. Install. Hoogkerk	10.396	10.396	10.396
Inrichting depot Hoogkerk	14.124	14.094	14.094
Inrichting hal	4.489	5.204	4.489
Koeling server ruimte	6.027	6.027	6.027
	<u>129.525</u>	<u>176.094</u>	<u>176.763</u>
	136.827	180.897	181.862
VIII Overige kosten			
Dotaties			
Bijdrage poparchief	7.500	0	0
Bijdrage Verhalen v Gron	5.000	5.000	5.000
	<u>12.500</u>	<u>5.000</u>	<u>5.000</u>
Totaal kosten	5.271.064	5.298.928	5.566.214
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering voor bestemming	10.893	-22.613	-17.769
Mutaties in reserves			
Onttrek weerst verm	0	0	0
Donatie	0	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Resultaat na bestemming	10.893	-22.613	-17.769

Overzicht fondsen, voorzieningen en reserves 2017

	Begroting 2017						
	Eindstand 2015	Dotaties 2016	Bestedingen 2016	Eindstand 2016	Dotaties 2017	Bestedingen 2017	Eindstand 2017
(bedragen x € 1.000)							
Overige reserve							
exploitatiereserve	<u>242.793</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>242.793</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>242.793</u>
Bestemmingsreserve							
weerstandsvermogen	<u>283.433</u>	<u>0</u>	<u>-92.613</u>	<u>190.820</u>	<u>0</u>	<u>-17.769</u>	<u>173.051</u>
Voorzieningen							
voorziening ballustrade	49.800	0	-8.300	41.500	0	-8.300	33.200
voorziening klimaat - koelmachine depot G	13.894	0	-13.894	0	0	0	0
voorziening koeling serverruimte	51.757	0	-6.027	45.730	0	-6.027	39.704
	<u>115.451</u>	<u>0</u>	<u>-28.221</u>	<u>87.230</u>	<u>0</u>	<u>-14.327</u>	<u>72.904</u>
	<u>641.677</u>	<u>0</u>	<u>-120.834</u>	<u>520.843</u>	<u>0</u>	<u>-32.096</u>	<u>488.748</u>

	Afschr termijn in jaren	Aanschaf waarde	Afschrijving 2015	Boekwaarde 31-12-2015	Afschrijving 2016	Boekwaarde 31-12-2016	Afschrijving 2017	Boekwaarde 31-12-2017	Afschrijving 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Afschrijving 2019	Boekwaarde 31-12-2019	Afschrijving 2020	Boekwaarde 31-12-2020		
Investing < 2015																
Boekwaarde per 31-12-2014				897.246	122.933	774.313	101.827	672.486	80.099	592.390	71.829	520.861	67.834	453.027	65.346	387.682
Investerings 2015																
0120	5	117.000	1.950	115.050	23.400	91.650	23.400	68.250	23.400	44.850	23.400	21.450	21.450	0		
0150	5	60.000	6.000	54.000	12.000	42.000	12.000	30.000	12.000	18.000	12.000	6.000	6.000	0		
0120	3	10.000	1.667	8.333	3.333	5.000	3.333	1.667	1.667	0						
0120	3	17.000	1.889	15.111	5.667	9.444	5.667	3.778	3.778	0						
				204.000												
Investerings 2016																
0120	5	128.000			25.600	102.400	25.600	76.800	25.600	51.200	25.600	25.600	25.600	0		
0120	3	20.000			6.667	13.333	6.667	6.667	6.667	0						
				148.000												
Investerings 2017																
0120	3	60.000					20.000	40.000	20.000	20.000	20.000	0				
				60.000												
Investerings 2018																
0120	3	60.000							20.000	40.000	20.000	20.000	20.000	0		
0100	10	50.000							5.000	45.000	5.000	40.000	5.000	35.000		
				110.000												
Investerings 2019																
0120	3	60.000									20.000	40.000	20.000	20.000		
				60.000							0	0	0	0		
Investerings 2020																
0120	5	85.000											4.250	80.750		
0120	3	10.000											3.333	6.667		
				85.000												
Boekwaarde						966.807		936.314		819.551		739.910		606.077		530.099
Afschrijvingen					134.439		178.494		176.763		189.641		193.834		170.978	
Investerings					204.000		148.000		60.000		110.000		60.000		85.000	
Kasstroom Investerings					-69.561		30.494		116.763		79.641		133.834		85.978	

GARAGE

Jaarstukken 2015

Regionaal Historisch Centrum "Groninger
Archieven"

deJong&Laan

Accountants Belastingadviseurs

Jaarstukken 2015

8 maart 2016

Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven"
Postbus 30040
9700 RM GRONINGEN

Inhoudsopgave

1 Jaarverslag	4
1.1 Informatie over de Gemeenschappelijke Regeling.....	4
1.2 Programmaverantwoording en paragrafen	5
2 Jaarrekening	8
2.1 Balans per 31 december 2015	8
2.2 Overzicht van baten en lasten 2015.....	10
2.3 Algemene toelichting.....	11
2.4 Toelichting op de balans	12
2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	19
3 Overige gegevens	24
3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	25

1 Jaarverslag

1.1 Informatie over de Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm

Blijkens publicatie in de Staatscourant d.d. 24 oktober 2001 werd de Gemeenschappelijke Regeling getroffen tussen de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Gemeente Groningen tot oprichting van het openbaar lichaam Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven", dat gevestigd is te Groningen.

Doelstelling en activiteiten

De doelstelling luidt volgens artikel 2 van deze Gemeenschappelijke Regeling: de belangen van de minister en de gemeente bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten, schilderijen en dergelijke die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Groningen en de gemeentelijke archiefbewaarplaats van Groningen in gezamenlijkheid te behartigen.

Bestuur

Het algemeen bestuur bestaat per 31 december 2015 uit vier leden, waarvan twee door de Raad van de Gemeente Groningen zijn aangewezen en twee door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

De raad van Gemeente Groningen wordt vertegenwoordigd door:

- de heer drs. J.R. Honkoop, lid; vanaf mei 2014;
- de heer A.J. Wonink, lid; vanaf mei 2014.

De minister wordt vertegenwoordigd door:

- mevrouw drs. J.A.J. Stam, voorzitter; vanaf januari 2005;
- de heer drs. D. Mulder, lid; vanaf juni 2007.

Het algemeen bestuur bestaat vanaf 1 januari 2016 uit vier leden, waarvan twee door het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Groningen zijn aangewezen en twee door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Het College van Burgemeester en Wethouders wordt vertegenwoordigd door:

- de heer P.E.J. den Oudsten, voorzitter; vanaf januari 2016;
- de heer P.S. de Rook MA, lid; vanaf januari 2016.

De minister wordt vertegenwoordigd door:

- mevrouw drs. J.A.J. Stam, lid; vanaf januari 2005;
- de heer drs. D. Mulder, lid; vanaf juni 2007.

De directie wordt gevoerd door de heer drs. E. de Jonge, die per 14 maart 2005 door het algemeen bestuur gemandateerd is tot het vertegenwoordigen van genoemd bestuur in onderstaande zaken:

- het aangaan van contractuele verplichtingen en betalingen, mits het totaal van de aangelegane verplichtingen binnen de goedgekeurde begroting valt;
- het aangaan van leningen, mits het bestuur daar haar goedkeuring aan verleent;
- het in dienst nemen, ontslaan en schorsen van personeel, met uitzondering van de directeur;
- het vertegenwoordigen van het bestuur in en buiten rechte.

1.2 Programmaverantwoording en paragrafen

Balans

Het boekjaar 2015 is, ondanks een bezuiniging van € 50.000 door de gemeente Groningen, met een positief resultaat na bestemming van € 10.892 afgesloten (pag. 10).

Vooruitlopend op het besluit van het bestuur is het resultaat na bestemming over 2015 ten gunste gebracht van de algemene reserve.

De algemene reserve is als gevolg van het positieve resultaat gestegen naar € 242.793 (pag. 9). Dit is 4,75% van de gezamenlijke bijdragen van Rijk, Gemeente en Provincie. Het eigen vermogen (algemene reserve en bestemmingsreserves) bedraagt € 526.433 (pag. 9). Dit is 10,29% van de gezamenlijke bijdragen van Rijk, Gemeente en Provincie. Het surplus boven de 10% is specifiek bestemd voor mogelijke komende financiële tegenvallers als onderdeel van de bestemmingsreserve weerstandsvermogen.

De investeringen van € 94.704 hebben betrekking op automatiseringsapparatuur, vernieuwen website Beeldbank en scanapparatuur (pag. 12). De desinvesteringen van € 396.076 hebben betrekking op afgeschreven en niet meer in gebruik zijnde meubilair en apparatuur.

Overige vorderingen: het te ontvangen bedrag van het Nationaal Archief van € 5.000 heeft betrekking op een bijdrage in de investering in de klimaatvoorziening depots. Het te ontvangen bedrag van € 8.207 van het Rijk heeft betrekking op de bijdrage van 2015 (pag. 13).

Mede door het aangaan van een lening van € 300.000 bij de BNG Bank stijgen de liquide middelen ten opzichte van 2014 (pag. 13).

Voorzieningen (pag. 15 ev): De voorziening klimaat-koelmachine depot G wordt gefinancierd door het Rijk. De voorziening balustrade is bestemd voor een aanpassing met veiligheidsglas voor de balustrades op de 1^e en 2^e verdieping in verband met het afschermen van vluchtweg incl. ARBO-voorziening. De voorziening Namen, Landschap & Geschiedenis is een bijdrage van de provincie Groningen voor het project: het laten verzamelen en vastleggen van topografische namen, verhalen en beelden met presentatie via de website www.hetverhaalvangroningen.nl. Aangezien het project niet is doorgegaan, zijn de gelden teruggestort. De voorziening koeling serverruimte is bestemd voor een nieuwe gekoelde serverkast in de serverruimte.

Voor de investering in scanapparatuur en vervanging van een groot gedeelte van het serverpark in 2016 is een lening van € 300.000 aangegaan bij de BNG Bank met een looptijd van 5 jaar en een rentepercentage van 0,79% (pag. 16).

Overige algemene kosten (pag. 17): accountantskosten 2015 € 15.240. Servicekosten 2012 + 2013 + 2014 + 2015 Rijksgebouwendienst € 120.000. Diversen € 4.170.

Baten en lasten

De bijdrage van het Rijk inclusief behoudsgelden stijgt met 0,32%. De gemeentelijke bijdrage daalt met 0,76% (bezuiniging van € 50.000 en een indexering € 33.925, waardoor de bijdrage ten opzichte van 2014 daalt met € 16.075). De bijdrage van de provincie stijgt met 1,5% (pag. 19). De totale bijdrage daalt met 0,03% (€ 1.682).

Overige algemene baten: de stichting Huis van de Groninger Cultuur, de stichting Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen en de stichting Gronings Audio Visueel Archief vergoeden jaarlijks een bedrag aan de Groninger Archieven. Besloten is de vergoeding van GAVA binnen GAVA te bestemmen. De baten bij Beeldbank Groningen betreffen jaarlijkse bijdragen van gemeenten en waterschappen aan de website (pag. 19).

De totale publieksinkomsten stijgen licht ten opzichte van 2014. Van invloed hierop zijn de opbrengst gebruiksrecht en de opbrengst kantine automaten.

De opbrengst zakelijke dienstverlening bestaat hoofdzakelijk uit werkzaamheden ten behoeve van het project 'teruggave archief Suriname' in opdracht van het Nationaal Archief € 18.651, daarnaast zijn er opbrengsten uit bewerken van archieven, scanwerk, beeldbank en verkoop van gebruiksgoederen depot (pag. 18).

De opbrengst depotverhuur wordt ontvangen van de Rechtbank Groningen, de gemeenten Groningen, Winsum en Sneek, Waterschap Noorderzijvest en het Drents Archief (pag. 19).

De salarislasten zijn enigszins gestegen ten opzichte van 2014 (pag. 20).

De daling van de overige personeelskosten ten opzichte van 2014 wordt grotendeels verklaard door verminderde inzet van uitzendkrachten, inleen ledez, Flex-personeel en extern personeel. Daarnaast is er meer besteed aan opleidingskosten (pag. 20).

De stijging van de directe materiële kosten wordt veroorzaakt door een nota van € 11.750 voor aanschaf van gebruiksgoederen voor het depot welke betrekking heeft op 2014 (pag. 21).

De behoudsgelden van € 42.000 zijn door het Rijk geoormerkte gelden bestemd voor conservering (pag. 21).

De daling van de kosten zakelijke dienstverlening (Suriname archief) wordt veroorzaakt door lagere salarislsten (pag. 21). Het project is medio 2015 gestopt (pag. 21).

De huur van het Cascadeplein is met 0,9% gestegen. De stijging van de overige huisvestingskosten ten opzichte van 2014 wordt veroorzaakt door een grote teruggave van € 37.000 in 2014. De teruggave in 2014 heeft betrekking op te veel betaald aan voorschotten aan de facilitaire beheersdienst B/CFD in 2013 (pag. 21).

De daling van de kosten in 2015 voor organisatie- en overhead wordt grotendeels veroorzaakt door de kosten voor werkzaamheden in 2014 ten behoeve van de nieuwe koeling van de serverruimte (pag. 21).

De daling van de afschrijvingskosten wordt verklaard doordat een groot gedeelte van de automatiseringsapparatuur inmiddels is afgeschreven (pag. 21). In 2016 wordt geïnvesteerd in nieuwe servers.

Overige kosten: de liquidatie van STAP, de landelijke beheerder van Genlias/WieWasWaar, is tot een verantwoordelijkheid gebracht van de RHC's. Van 2012 tot en met 2014 heeft de Groninger Archieven hiervoor € 10.353 per jaar betaald (pag. 22).

Groningen, 8 maart 2016

Directeur:
de heer drs. E. de Jonge

Voorzitter:
de heer P.E.J. den Oudsten

Leden:
de heer P.S. de Rook MA

de heer drs. D. Mulder

mevrouw drs. J.A.J. Stam

2 Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2015

(na bestemming resultaat)

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	862.425	897.246
Financiële vaste activa		
Overige uitzettingen	0	5.000
Vlottende activa		
Uitzettingen		
Overige vorderingen	22.297	173.981
Liquide middelen	455.599	94.431
Overlopende activa	10.366	16.777
	<u>1.350.687</u>	<u>1.187.435</u>

	<u>31-12-2015</u> €	<u>31-12-2014</u> €
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	242.793	231.901
Bestemmingsreserves	283.433	283.433
	<u>526.226</u>	<u>515.334</u>
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	115.451	183.572
	<u>115.451</u>	<u>183.572</u>
Vaste schulden		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	356.250	101.250
	<u>356.250</u>	<u>101.250</u>
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden		
Overige schulden	225.819	247.996
	<u>225.819</u>	<u>247.996</u>
Overlopende passiva	126.941	139.283
	<u>126.941</u>	<u>139.283</u>
	<u>1.350.687</u>	<u>1.187.435</u>

2.2 Overzicht van baten en lasten 2015

	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Werkelijk 2014 €
Algemene baten			
Bijdrage partners	5.112.467	5.176.831	5.114.149
Overige algemene baten	41.637	43.657	42.998
	<u>5.154.104</u>	<u>5.220.488</u>	<u>5.157.147</u>
Diverse baten			
Publieksinkomsten en reguliere inkomsten	41.037	45.865	38.323
Dienstverlening derden	72.015	35.000	134.888
	<u>113.052</u>	<u>80.865</u>	<u>173.211</u>
Overige baten			
Vrijval uit voorzieningen en gepassiveerde subsidies	14.800	8.300	10.309
	<u>14.800</u>	<u>8.300</u>	<u>10.309</u>
Totaal baten	<u>5.281.956</u>	<u>5.309.653</u>	<u>5.340.667</u>
Personeelskosten			
Lonen en salarissen en sociale lasten	2.200.005	2.260.841	2.160.842
Overige personeelskosten	182.647	171.350	232.155
	<u>2.382.652</u>	<u>2.432.191</u>	<u>2.392.997</u>
Overige kosten			
Directe materiële kosten	63.406	29.550	37.196
Projectkosten	42.000	42.000	42.000
Kosten zakelijke dienstverlening	18.651	0	48.901
Huisvestingskosten	2.265.202	2.226.575	2.198.055
Organisatie en overheadkosten	349.826	385.541	418.350
Rentekosten	7.302	8.236	8.222
Afschrijvingskosten	129.525	173.060	174.275
Dotaties aan projecten	12.500	12.500	12.500
Overige kosten	0	0	10.353
	<u>2.888.412</u>	<u>2.877.462</u>	<u>2.949.852</u>
Totaal lasten	<u>5.271.064</u>	<u>5.309.653</u>	<u>5.342.849</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming	10.892	0	-2.182
Toevoeging aan reserves	10.892	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	2.182
Resultaat na bestemming	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

2.3 Algemene toelichting

2.3.1 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

Materiële vaste activa

De overige vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingstermijnen, gebaseerd op de economische levensduur. Afschreven wordt vanaf het moment van ingebruikname.

Uitzettingen, overlopende activa, liquide middelen en vlottende passiva

Voor dubieuze vorderingen wordt een voorziening gevormd op basis van individuele beoordeling.

Bestemmingsreserves

Dit betreffen door het bestuur bestemde fondsen voor specifieke doeleinden.

Op basis van voortschrijdende inzichten kan het bestuur besluiten deze fondsen op een andere wijze aan te wenden.

Resultaat na bestemming

Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorzieningen

De overige voorzieningen zijn gevormd in verband met verplichting tot besteding van de middelen aan een doel dat is opgelegd door derden.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van een jaar of langer.

2.3.2 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Voordelige saldi worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Nadelige saldi en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Bijdrage partners

Dit betreft de subsidie van het Rijk en van de gemeente en omvat de in de gemeenschappelijke regeling of anderszins overeengekomen bijdrage in het exploitatieresultaat.

Overige algemene baten

Dit betreft ontvangen subsidiegelden van diverse instellingen.

Diverse baten

Diverse baten betreft de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten, exclusief de over de omzet geheven belastingen onder aftrek van kortingen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op bedrijfsinventarissen en overige vaste bedrijfsmiddelen worden berekend via vaste percentages van de aanschafwaarde.

2.4 Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa kunnen als volgt worden samengevat:

	Overige vaste bedrijfs- middelen
	€
Begin boekjaar	
Aanschafwaarde	3.915.651
Afschrijvingen	-3.018.405
Boekwaarde	<u>897.246</u>
Mutatie boekjaar	
Investerings	94.704
Desinvesteringen	-395.996
Afschrijvingen	-129.526
Afschrijving desinvesteringen	395.997
	<u>-34.821</u>
Einde boekjaar	
Aanschafwaarde	3.614.359
Afschrijvingen	-2.751.934
Boekwaarde	<u>862.425</u>

Afschrijvingspercentages

De afschrijvingspercentages variëren van 4,0% tot 33,3%.

Financiële vaste activa

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Ministerie van OC&W (Nationaal Archief)	0	5.000

Betreft een vordering inzake de bijdrage in de investering in de klimaatvoorziening depots ad € 110.000, waarvan op 31 december 2015 het bedrag van € 105.000 is ontvangen. Het restant van de vordering à € 5.000 is verantwoord onder de overige vorderingen.

Vlottende activa

Uitzettingen

Overige vorderingen

Handelsdebiteuren	9.090	28.163
Te ontvangen Nationaal Archief	5.000	17.500
Te ontvangen Rijksbijdrage	8.207	117.665
Overige vorderingen	0	10.653
	<u>22.297</u>	<u>173.981</u>

Liquide middelen

Rabobank Schatkistbankieren	385.032	75.867
Rabobank, rekening-courant nr. 38.51.57.622	69.747	16.202
Kas	820	2.096
Kruisposten	0	266
BNG Bank	0	0
	<u>455.599</u>	<u>94.431</u>

Overlopende Activa

Fiets privéproject	0	6.936
Omzetbelasting	10.366	9.841
	<u>10.366</u>	<u>16.777</u>

Passiva

Eigen vermogen

Algemene reserves

Onder de algemene reserves is dat deel van het vermogen opgenomen welke vrij ter beschikking staat aan de gemeenschappelijke regeling.

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Het verloop is als volgt weer te geven		
Stand per 1 januari	231.901	234.083
Bij: exploitatieresultaat verslagjaar	10.892	-2.182
Stand per 31 december	<u>242.793</u>	<u>231.901</u>

Bestemmingsreserves

Onder de bestemmingsreserves is dat deel van het vermogen opgenomen waaraan het bestuur een bestemming heeft toegekend.
Voor de volgende bestemmingen is een reserve gevormd:

Weerstandvermogen

Saldo per 1 januari	283.433	283.433
Bij: dotatie	0	0
	<u>283.433</u>	<u>283.433</u>
Af: onttrekkingen	0	0
vrijval	0	0
Saldo per 31 december	<u>283.433</u>	<u>283.433</u>

De bestemmingsreserve weerstandvermogen is gevormd om de mogelijke bezuinigingen in de komende jaren te kunnen opvangen.

Voorzoningen

Overige voorzieningen

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Voorziening klimaat-koelmachine depot G		
Saldo per 1 januari	39.087	64.040
Bij: dotatie	0	0
	<u>39.087</u>	<u>64.040</u>
Af: onttrekkingen	-25.193	-24.953
Saldo per 31 december	<u>13.894</u>	<u>39.087</u>
Voorziening balustrade		
Saldo per 1 januari	58.100	66.400
Bij: dotatie	0	0
	<u>58.100</u>	<u>66.400</u>
Af: Onttrekkingen	-8.300	-8.300
Saldo per 31 december	<u>49.800</u>	<u>58.100</u>
Voorziening Namen, Landschap & Geschiedenis		
Saldo per 1 januari	28.128	28.128
Bij: dotatie	0	0
	<u>28.128</u>	<u>28.128</u>
Af: onttrekkingen	-28.128	0
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>28.128</u>
Voorziening koeling serverruimte		
Saldo per 1 januari	58.257	0
Bij: dotatie	0	60.267
	<u>58.257</u>	<u>60.267</u>
Af: onttrekkingen	-6.500	-2.010
Saldo per 31 december	<u>51.757</u>	<u>58.257</u>
Totaal voorzieningen	<u>115.451</u>	<u>183.572</u>

	<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
Vaste schulden		
Rabobank geldlening I		
Hoofdsom	600.000	600.000
Aflossing	-600.000	-585.000
	<u>0</u>	<u>15.000</u>
Aflossing verslagjaar	-0	-15.000
	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo verschuldigd na 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>
<p>Dit betreft een in 2004 door de Rabobank verstrekte lening groot € 600.000. De lening is per april 2014 volledig afgelost. De aflossing is € 15.000 per kwartaal. Het rentepercentage bedraagt 3,95%. De aflossingsverplichting komend verslagjaar betreft € 0. De omvang van de lening met een looptijd van langer dan 5 jaar bedraagt ultimo verslagjaar € 0.</p>		
Rabobank geldlening II		
Hoofdsom	450.000	450.000
Aflossing	-348.750	-303.750
	<u>101.250</u>	<u>146.250</u>
Aflossing verslagjaar	-45.000	-45.000
	<u>56.250</u>	<u>101.250</u>
Saldo verschuldigd na 31 december	<u>56.250</u>	<u>101.250</u>
<p>Dit betreft een in 2007 door de Rabobank verstrekte lening groot € 450.000. De resterende looptijd bedraagt 1,25 jaar. De aflossing is € 11.250 per kwartaal. Het rentepercentage bedraagt 4,25 % tot 1 december 2017. De aflossingsverplichting komend verslagjaar betreft € 45.000. De omvang van de lening met een looptijd van langer dan 5 jaar bedraagt ultimo verslagjaar € 0.</p>		
Lening BNG Bank		
Hoofdsom	300.000	0
Aflossing	0	0
	<u>300.000</u>	<u>0</u>
Aflossing verslagjaar	0	0
	<u>300.000</u>	<u>0</u>
Saldo verschuldigd na 31 december	<u>300.000</u>	<u>0</u>
<p>Dit betreft een in 2015 door de Bank Nederlandse Gemeenten verstrekte lening groot € 300.000. De resterende looptijd bedraagt 5 jaar. De aflossing is € 60.000 per jaar. Het rentepercentage bedraagt 0,79 % gedurende de gehele looptijd. De aflossingsverplichting komend verslagjaar betreft € 60.000. De omvang van de lening met een looptijd van langer dan 5 jaar bedraagt ultimo verslagjaar € 0.</p>		
	<u>356.250</u>	<u>101.250</u>
Totaal langlopende leningen	<u>356.250</u>	<u>101.250</u>

	<u>31-12-2015</u> €	<u>31-12-2014</u> €
Vlottende passiva		
Netto vlottende passiva		
Overige schulden		
Crediteuren	86.409	62.070
Overige algemene kosten	139.410	185.926
	<u>225.819</u>	<u>247.996</u>
Overlopende passiva		
Loonheffing	100.675	109.593
Pensioenpremies	26.266	29.690
	<u>126.941</u>	<u>139.283</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De organisatie heeft in 1997 een 20-jarig huurcontract afgesloten inzake bedrijfsruimte. De jaarlijkse huur wordt geïndexeerd en bedraagt circa € 1.800.000.

De organisatie heeft in 2007 een 15-jarig huurcontract (inclusief leveringen en diensten) afgesloten inzake het depot in Hoogkerk. De jaarlijkse huur wordt geïndexeerd en bedraagt circa € 75.000.

De organisatie huurt enkele kantoorinventarissen met een looptijd korter dan vijf jaar. De jaarlijkse verplichting bedraagt circa € 8.500.

De organisatie is in 2015 een investeringsverplichting aangegaan voor nieuwe servers. De investeringsverplichting bedraagt circa € 96.000.

De in de verantwoording opgenomen bijdragen dienen nog definitief te worden geaccordeerd.

2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Werkelijk 2014 €
Algemene baten			
Bijdrage Rijk	2.560.999	2.582.949	2.552.789
Bijdrage Rijk Behoudsgelden	42.000	42.000	42.000
Bijdrage Gemeente	2.091.073	2.133.487	2.107.148
Bijdrage Provincie	418.395	418.395	412.212
	<u>5.112.467</u>	<u>5.176.831</u>	<u>5.114.149</u>
Overige algemene baten			
Huis van de Groninger Cultuur	13.629	13.629	13.702
Stichting OVCG	11.779	11.779	11.779
Beeldbank Groningen	16.200	16.650	16.650
Rentebaten	29	1.600	867
	<u>41.637</u>	<u>43.658</u>	<u>42.998</u>
Publieksinkomsten			
Dienstverlening	29.566	45.865	27.769
Publieksbereik	3.451	0	2.015
Faciliteiten	7.425	0	4.834
Huisvesting	595	0	3.705
	<u>41.037</u>	<u>45.865</u>	<u>38.323</u>
Dienstverlening aan derden			
Zakelijke dienstverlening	44.651	30.000	122.779
Opbrengst depotverhuur	27.364	5.000	12.109
	<u>72.015</u>	<u>35.000</u>	<u>134.888</u>
Vrijval voorzieningen en gepassiveerde subsidies			
Afschrijving koeling serverruimte	6.500	0	2.009
Afschrijving balustrades	8.300	8.300	8.300
	<u>14.800</u>	<u>8.300</u>	<u>10.309</u>
Totaal baten	<u>5.281.956</u>	<u>5.309.654</u>	<u>5.340.667</u>

	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Werkelijk 2014 €
Personeelskosten			
Lonen, salarissen en sociale lasten			
Lonen en salarissen	1.797.109	2.302.841	1.775.051
Sociale lasten	232.769	0	210.772
Pensioenen	229.944	0	251.184
Doorberekening projecten	-59.817	-42.000	-76.165
	<u>2.200.005</u>	<u>2.260.841</u>	<u>2.160.842</u>
Overige personeelskosten			
Uitzendkrachten	47.654	25.000	56.856
Personeel lederz	32.362	45.000	48.759
Flex personeel	31.245	47.000	49.272
Extern personeel	0	0	28.713
Detachering	7.488	7.500	7.488
Opleidingskosten	28.808	15.000	3.208
Arbodienst	1.075	1.050	1.059
Medische kosten	4.474	2.000	4.011
BHV	23	1.000	933
Stagiaires en vrijwilligers	13.978	7.500	12.343
Salarisadministratie	8.604	11.000	8.633
Kosten ondernemingsraad	2.657	300	0
Overige personeelskosten	4.278	9.300	10.880
	<u>182.646</u>	<u>171.650</u>	<u>232.155</u>
Totaal personele kosten	<u>2.382.651</u>	<u>2.432.191</u>	<u>2.392.997</u>

Personele bezetting

De personele bezetting is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Directie	1,50	1,50
Stafeenheden	9,85	9,95
Collectie en beheer	11,30	13,50
Studiezaal	4,90	4,40
Nieuwe media	7,15	5,25
Publiekseducatie	1,80	1,80
Projectmedewerkers	0	0,6
	<u>36,50</u>	<u>37,00</u>

Bezoldiging bestuurders

Inzake de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is de volgende toelichting opgenomen. Dit overzicht is opgesteld in overeenstemming met art.1.2.1.h. WGR.

Naam:	E. de Jonge
1. Functienaam	directeur
2. In dienst vanaf (datum)	14-03-2005
3. In dienst tot	onbepaald
4. Deeltijdfactor (percentage)	100%
5. Bruto-inkomen (salaris, vakantiegeld, eindejaarsuitkering)	€ 104.220
6. Winstdelingen en bonusbetalingen	-
7. Totaal beloning (5 en 6)	€ 104.220
8. Werkgeversbijdrage sociale lasten	€ 7.852
9. Bruto-onkostenvergoeding (vast en variabel)	€ 330
10. Voorziening t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.851
11. Uitkeringen i.v.m. beëindiging van het dienstverband	-
Totaal bezoldiging in kader van de WNT	€ 126.923

Uitbetaling heeft als volgt plaatsgevonden:

Brutoloon	€ 104.220
Sociale verzekeringspremies en ingehouden loonheffing:	€ 41.681
Ingehouden pensioenpremie werknemersdeel	€ 6.393
Nettosalaris	€ 56.146

De directeur ontvangt naast de onkostenvergoeding voor de telefoon (€ 330) geen andere belastbare vaste of variabele onkostenvergoedingen. Er is sprake van een vast dienstverband. Reiskosten voor het werk zijn op basis van een ov-jaarkaart. Representatie- en overige onkosten zijn voor rekening van de directeur.

	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Werkelijk 2014 €
Overige kosten			
Directe materiële kosten			
Collectiebeheer	40.251	17.000	19.204
Overige producten publieksbereik	11.417	6.250	15.501
Dienstverleningspakket	11.738	6.300	2.491
	<u>63.406</u>	<u>29.550</u>	<u>37.196</u>
Projectkosten			
Behoudsgelden	42.000	42.000	42.000
Kosten zakelijke dienstverlening			
Suriname archief	18.651	0	48.901
Huisvestingskosten			
Huur Cascadeplein	1.793.122	1.774.121	1.777.166
Huur Hoogkerk	76.301	76.831	75.695
Onderhoud	28.615	17.196	23.018
Energie	151.160	153.297	147.659
Overige huisvestingskosten	216.004	205.130	174.517
	<u>2.265.202</u>	<u>2.226.575</u>	<u>2.198.055</u>
Organisatie en overhead			
Licenties en onderhoudskosten ICT	189.144	192.000	184.461
Organisatie en overheadkosten	160.682	193.541	233.899
	<u>349.826</u>	<u>385.541</u>	<u>418.360</u>
Rentekosten			
Bankrente- en kosten	3.671	4.650	2.530
Rente lening I	0	0	122
Rente lening II	3.631	3.586	5.570
	<u>7.302</u>	<u>8.236</u>	<u>8.222</u>
Afschrijvingskosten			
Afschrijvingen activa met economisch nut	129.525	173.060	174.275
Dotaties aan projecten			
Poparchief	7.500	7.500	7.500
Verhaal van Groningen	5.000	5.000	5.000
	<u>12.500</u>	<u>12.500</u>	<u>12.500</u>

	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Werkelijk 2014 €
Overige kosten			
Bijdrage STAP	0	0	10.353
	0	0	10.353

Groningen, 8 maart 2016

Directeur:
de heer drs. E. de Jonge

Voorzitter:
de heer P.E.J. den Oudsten

Leden:
de heer P.S. de Rook MA

de heer drs. D. Mulder

mevrouw drs. J.A.J. Stam

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

bezoekadres Van Elmpststraat 14
9723 ZL Groningen
telefoon 050-3166966
fax 050-3138180
e-mail groningen@jonglaan.nl
internet www.jonglaan.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van het Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven".

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van het Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven" te Groningen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven" is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol WNT en de Controleverordening Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven". Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

deJong&Laan

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van het Regionaal Historisch Centrum "Groninger Archieven" een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 8 maart 2016
De Jong & Laan Accountants B.V.

origineel getekend door A.C. Wessels RA

Colofon
de Jong & Laan
Accountants Belastingadviseurs
Postbus 174
9700 AD Groningen
050-3166966
 groningen@jonglaan.nl
 www.jonglaan.nl

Regionaal Historisch Centrum
Groninger **Archieven**

JAARVERSLAG 2015

VOORWOORD

2015: het jaar van de Open Data

Op 24 juli 2015 werd de Wet Hergebruik Overheidsinformatie van kracht. Overheidsinformatie wordt nu beschouwd als open data. Open data zijn gegevens die vrij toegankelijk zijn, gemakkelijk te vinden zijn en zonder beperkingen kunnen worden hergebruikt. Het gaat om data die met publieke middelen zijn bekostigd en gegenereerd voor de uitvoering van een publieke taak. Er zijn enkele beperkingen: de data moeten openbaar zijn en vrij van rechten zoals auteursrechten of andere rechten van derden.

Ook voor de Groninger Archieven heeft de wet verstrekkende gevolgen. De websites www.groningerarchieven.nl, www.allegroningers.nl en www.beeldbankgroningen.nl zijn in 2015 zover mogelijk klaar gemaakt voor open data. Dat betekent dat belangstellenden alle gescande documenten en de metadata (inventarissen, indexen etc.) vanaf 2016 kosteloos kunnen downloaden. De techniek is daarvoor aangepast.

Ingewikkeld in deze is dat het beeldmateriaal en de particuliere collecties in beheer van de Groninger Archieven niet per definitie open data zijn. Vooral het beeldmateriaal kost hoofdbreken, omdat per beeld moet worden aangegeven of het onder de Groninger Archieven valt of dat er nog rechten van derden zijn. In het laatste geval zal het niet mogelijk zijn om het materiaal te downloaden en moet voor gebruik contact worden opgenomen met de rechtmatige eigenaren.

Open data heeft niet alleen gevolgen voor het collectiebeheer en de bedrijfsvoering van de Groninger Archieven. Open data vergroot ook de belangstelling voor de collectie, versterkt de legitimiteit van de Groninger Archieven en biedt de mogelijkheid tot het ontwikkelen van diverse nieuwe toepassingen op de commerciële markt.

Eddy de Jonge
Harry Romijn

Groningen, 1 maart 2016

BESTUUR

De samenstelling van het bestuur (Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur) in 2015 was als volgt:

Voor het Rijk:

- mevr. drs. J.A.J. Stam – voorzitter
- dhr. drs. D. Mulder – bestuurslid

Voor de gemeente Groningen:

- dhr. drs. J.R. Honkoop – bestuurslid
- dhr. drs. A.J. Wonink – bestuurslid

Het Dagelijks Bestuur kwam bijeen op 18 maart, 27 mei, 23 september en 16 december. De vergaderingen van 18 maart, 23 september en 16 december werden gevolgd door vergaderingen van het Algemeen Bestuur.

Het bestuur neemt de Governance Code Cultuur in acht. De Governance Code Cultuur biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties.

De taken van het bestuur zijn voornamelijk gericht op beleid, advisering en ondersteuning van de directie en de financiële controle.

Vaststelling van stukken en besluiten:

- jaarrekening 2014
- jaarverslag 2014
- begroting 2016
- tarievenlijst 2016
- beleidsplan en meerjarenbegroting RHC Groninger Archieven 2017–2020
- dienstverleningsovereenkomst tussen de provincie Groningen en RHC Groninger Archieven
- besluit aanwijzing van Cascadeplein 4 te Groningen en Aduarderdiepsterweg 6A te Hoogkerk als archiefbewaarpplaats van de gemeente Groningen
- besluit om de aankondigingen van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur uitsluitend te publiceren op de website van het RHC Groninger Archieven

Speciale punten van aandacht voor het bestuur in 2015:

- De toekomstige huisvesting van de Groninger Archieven. In 2016 neemt het Rijk een besluit over mogelijke voortzetting van de huurovereenkomst van het Cascadecomplex. Bij voortzetting stelt de directie van de Groninger Archieven voor om een verbouwingsplan te ontwikkelen.
- Samenwerking van de noordelijke archieven. De noordelijke archieven hebben in 2015 onderzoek gedaan naar een gezamenlijke aansluiting op het landelijk e-Depot. De aansluiting volgt in juni 2016.
- Door een wijziging in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is de tekst van de GR van de Groninger Archieven ook gewijzigd.

In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van overige functies van de bestuursleden.

ONDERNEMINGSRAAD

De OR van RHC Groninger Archieven bestond in 2015 uit de volgende leden: Margreet Visch (voorzitter), Sebastiaan Vos (secretaris), Corné Hogardi, Ivar Nijboer en Henk Kampen.

De OR vergaderde zesmaal met de directie. Besproken werden onder meer:

- huisvesting
- communicatiebeleid
- korting van de gemeente en de personele gevolgen hiervan
- samenwerking noordelijke archieven
- e-Depot
- opleidingsmogelijkheden en uitstroom van kennis door pensionering

Verder werden een aantal incidentele zaken besproken.

De OR heeft in januari een eendaagse basiscursus gevolgd.

De OR heeft, op verzoek van het bestuur, in december een gesprek met het bestuur gevoerd.

DVO's en INSPECTIE

DVO waterschap Noorderzijlvest

In aanvulling op het in 2014 verhuisde archiefmateriaal, werd in 2015 de collectie kaarten en tekeningen van het waterschap Noorderzijlvest naar de depots van de Groninger Archieven verplaatst.

Op een paar kleine inventarissen na zijn nu alle inventarissen van de archieven van het waterschap naar MaisFlexis geconverteerd en via internet te raadplegen. Nu de toegangen in het archiefbeheerssysteem van de Groninger Archieven zijn verwerkt is het mogelijk om uitleningen aan het waterschap via de reguliere uitleenprocedure te laten verlopen.

Er is bij het waterschap een begin gemaakt om ook het archief van waterschap Hunsingo over de periode 1980-1989 gereed te maken voor formele overbrenging naar de archiefbewaarloos.

DVO provincie Groningen

Collectie en raadpleging

Er zijn 98 archieven aanwezig bij de Groninger Archieven, waarvan de provincie zorgdrager, deels zorgdrager of mogelijk zorgdrager is. Het gedeelte waarover nog geen duidelijkheid bestaat is gering in omvang.

De meerderheid van het archief beschreven in toegang 817, Verzameling Kaarten Rijksarchief, bestaat uit kaarten en tekeningen van de Provinciale Waterstaat.

In het aantal archieven kwam dit jaar geen verandering. Wel werd ca. 3 meter bibliotheekmateriaal overgenomen dat was afgestoten door de mediatheek van de provincie Groningen.

Voor raadpleging in de studiezaal zijn in 2015 in totaal 1.851 inventarisnummers aangevraagd uit 32 toegangen. Het archief van de Gouverneur, na 1850 Commissaris des Konings, staat met 1.013 aanvragen op de 2^e plaats van de meest aangevraagde archieven in de studiezaal (zie ook pagina 9).

Beschikbaarstelling en publieksbereik

In de studiezaal staan een aantal bestanden ter raadpleging in zelfbediening: de gedrukte versies van de Verslagen van Gedeputeerde Staten respectievelijk de Provinciale Verslagen van de Toestand 1816-1936, en op microfilm de klappers en indices op de correspondentie van de Gouverneur respectievelijk de CdK 1814-1941. De in het archief van Gedeputeerde Staten 1814-1942 aanwezige verslagen van alle gemeenten zijn dit jaar digitaal beschikbaar gesteld (per gemeente per jaar, als jpeg-bestand). Deze verslagen worden veel gebruikt in het kader van onderwijsprojecten. Het archief van GS staat met 73.668 pageviews op de 7^e plaats van de meest geraadpleegde archieven via www.groningerarchieven.nl (zie pagina 9).

In het voorjaar kwam een groot deel van de verzameling kaarten en tekeningen Rijksarchief (beschreven in toegang 817) digitaal beschikbaar, via onze eigen website ('kaarten en tekeningen' en via www.beeldbankgroningen.nl). Naar schatting 70% is digitaal beschikbaar en daarvan betreft het merendeel stukken afkomstig van de Provinciale Waterstaat.

De beide grote bronbewerkingen op onze website (www.groningerarchieven.nl) betreffen bestanden uit archieven van de provincie. De in de archieven van de CdK respectievelijk provincie aanwezige registers van afgifte van nummerbewijzen voor voertuigen, 1906-1950, vormen de basis voor de zeer succesvolle kentekendatabase, waaraan nog steeds gegevens worden toegevoegd uit andere bronnen en door particulieren. Deze database trok in 2015 10.571 pageviews en was daarmee één van de meest bekeken onderdelen van onze website. Ook de zogenaamde Schoolmeesterrapporten worden als

tekstbestand aangeboden (originelen bevinden zich in toegang 890, archief Districtschoolopzieners).

Op de Dag van de Groninger Geschiedenis is, in aansluiting op het thema Tussen Droom en Daad, aandacht besteed aan de registers van landverhuizers. Deze zijn al langer raadpleegbaar via www.allegroningers.nl: doorzoekbaar via een database, en als gescande documenten.

Contact

In het verslagjaar is door de provinciearchivaris eenmaal regulier overleg gevoerd met de rijksarchivaris en tweemaal met de directeur. Eenmaal was er een bestuursoverleg met gedeputeerde en voorzitter van de Groninger Archieven.

Op 30 april ontvingen de Groninger Archieven het team Strategie en Toezicht van de provincie voor een programma met inleiding, rondleiding en bekijken van stukken uit archieven van de provincie.

Verslag Archiefinspectie gemeente Groningen

De door het bestuur van de Groninger Archieven benoemde gemeentearchivaris oefent via de archiefinspecteur toezicht uit op de niet-overgebrachte papieren én digitale archieven van de gemeente Groningen.

De archiefinspecteur neemt samen met de relatiebeheerder van de Groninger Archieven deel aan het maandelijkse Strategisch Informatie Overleg (SIO) met vertegenwoordigers uit de informatie- en archiefgeleding van de gemeente Groningen. Het SIO is eind 2014 door het college van B&W ingesteld en dient om beleid en besluitvorming over informatiebeheer voor te bereiden.

In het voorjaar van 2015 heeft de archiefinspecteur aan het college van B&W gerapporteerd over de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) betreffende het gemeentelijke informatie- en archiefbeheer over 2014. Deze archief-KPI's zijn ontwikkeld door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om invulling te geven aan de horizontale verantwoording na het op afstand plaatsen van het provinciale toezicht via het Interbestuurlijk Toezicht (IBT). Het KPI-verslag is gebaseerd op door de gemeente aangeleverde gegevens. In december is door de archiefinspecteur een conceptverslag archief KPI's over 2015 opgesteld; rapportage aan het college vindt plaats in januari 2016.

In 2015 heeft de inspecteur positief geadviseerd over het voorgenomen besluit van het college van B&W tot vervanging van papieren archiefbescheiden door digitale reproducties van een aantal werkprocessen.

Ook in 2015 heeft de inspecteur het jaarlijkse door de gemeente ingediende voorstel tot vernietiging van daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden beoordeeld en een machtiging tot vernietiging afgegeven. Daarnaast werden informatie en adviezen verstrekt over onderwerpen als waardering en selectie, kwaliteitssysteem voor archiefbeheer, vervanging van archiefbescheiden door digitale reproducties, overbrenging van archieven naar de archiefbewaarplaats, digitaal depot, archiefverordening en beheersregels.

In 2015 heeft de inspecteur verschillende landelijke en regionale bijeenkomsten bijgewoond met het oog op deskundigheidsbevordering, kennisdeling en representatie.

COLLECTIE

De fysieke collectie van de Groninger Archieven is de laatste jaren flink gegroeid en zal dat naar verwachting de komende jaren ook blijven doen. De over te dragen overheidsarchieven zijn nu nog voornamelijk van papier. Ook zullen de komende jaren nog grote collecties papieren documenten en beeldmateriaal van particuliere instellingen worden overgedragen. Het binnenstromen van grotere hoeveelheden digitale archieven zal pas over een paar jaar echt op gang komen.

De collectie van de Groninger Archieven bestaat globaal uit drie onderdelen: archieven, beeld en geluid en bibliotheek.

Alle stappen binnen het collectiebeheer worden uitgevoerd met behulp van een digitale projectadministratie.

Verwerving

Archieven

In 2015 werden 190 nieuwe aanwinsten van particuliere archieven geregistreerd met een totale omvang van 62 strekkende meter.

De collectie particuliere archieven heeft intussen een omvang van meer dan 2.500 toegangen (bewerkte archieven), is afkomstig uit de hele provincie en vertegenwoordigt een groot aantal thema's: familie, sport, cultuur, middenstand, onderwijs, kerken, industrie, politiek etc. Over het algemeen zijn het kleine archieven of documentverzamelingen met enkele uitschieters tot 70 of 80 meter. De kleine archieven worden veel gebruikt door onderzoekers uit de regio.

De aanwinsten in 2015 waren weer zeer gevarieerd. Veel kleine aanwinsten waaronder losse foto's, fotoalbums, filmcollecties, diverse persoonlijke documenten zoals een register van gevangen zeehonden van een zeehondenjager, affiches e.d., maar ook kleinere archieven zoals het archief van de Volksuniversiteit, van Fré Meis, van de Protestantse gemeente Groningen, de machinefabriek Helpman en de Gereformeerde schoolvereniging Enumatil. In 2015 werd ook de eerste 10 meter van het recente archief van studentenvereniging Vindicat overgebracht. In 2016 zal het overige deel door de vereniging worden aangeleverd.

Beeldmateriaal

In 2015 schonken organisaties en particulieren onder andere 11 fotoalbums, 75 kaarten/prenten, 2 diaverzamelingen en een aantal foto- en negatievencollecties. De aanwinsten zijn zeer gevarieerd. Onder de foto's bevinden zich bijvoorbeeld een serie van dansschool Lesterhuis gemaakt door Koos Swart in de jaren zeventig en 600 foto's van de Dienst Landelijke Gebieden betreffende de herinrichting van de Veenkoloniën. Er zijn negatievencollecties verworven van onder andere de fotografen Max Ali Cohen, Arthur Blonk, Frank Straatemeier en Koos Vos.

Bibliotheek

In 2015 werden 636 boeken, 250 tijdschriften en 388 artikelen toegevoegd aan de bibliotheek.

Werk aan de collectie

Nieuwe toegangen

In 2015 zijn 30 toegangen (van zowel overheids- als particuliere archieven) gereed gekomen en gepubliceerd op www.groningerarchieven.nl. Daarnaast werd het archief van

het waterschap Noorderzijlvest toegankelijk gemaakt in een totaal van 151 toegangen met beschrijvingen van de voormalige lokale waterschappen in het werkgebied van Noorderzijlvest.

In Bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van de gepubliceerde toegangen.

Materiële zorg

Ieder kwartaal vindt er schoonmaakonderhoud plaats in alle depots. De beheeromgeving wordt voortdurend gecontroleerd op de juiste temperatuur en relatieve vochtigheid en de luchtzuiverheid in de depots wordt gemeten. Dit gebeurt 24/7 via het GebouwBeheerSysteem van Siemens. Tevens worden ieder kwartaal de filtersecties geïnspecteerd. Op basis van de metingen en de inspecties worden indien nodig de filters vervangen. Daarnaast zijn de beschikbaar gestelde archiefbescheiden op continue basis gemonitord bij beschikbaarstelling in de studiezaal.

De laatste jaren wordt minder archiefmateriaal gerestaureerd. Zeer kwetsbare en beschadigde stukken worden in de regel gedigitaliseerd en via internet toegankelijk gemaakt. De originele stukken worden daarna niet meer ter beschikking gesteld aan het publiek.

De sectie Materiële Zorg verpakte en etiketteerde in 2015 585 meter archief. Dit betreft zowel het verpakken van aanwinsten als het herverpakken van oudere archieven.

De sectie is ook verantwoordelijk voor het depotbeheer. Er is vooral hard gewerkt aan het oplossen van onnauwkeurigheden in de plaatsregistratie. Alle depots zijn daarvoor op detail onderzocht.

Vrijwilligers werken aan de collectie

De meeste vrijwilligers, evenals de medewerkers van Noorderbrug, werken op onze studiezaal. Hun werk is gericht op het digitale aanbod. Ze werken aan de verschillende databases die door de Groninger Archieven via internet worden aangeboden, zetten getypte nadere toegangen om in digitale bestanden en corrigeren gegevens naar aanleiding van opmerkingen uit het publiek. Concreet ging het in 2015 om de volgende werkzaamheden: het invoeren van registers van gedetineerden, het invoeren van namen op de kadastrale leggers, het invoeren van gegevens van de Burgerlijke Stand, het beschrijven van verschillende fotocollecties en het corrigeren van gegevens van de database van de Burgerlijke Stand. De Burgerlijke Stand is het grootste project.

Stand van zaken collectie 31 december 2015

Archieven en collecties

De totale collectie van de Groninger Archieven besloeg op 31 december 2015 een lengte van 30 kilometer en 315 meter. We telden een totaal aantal van 4.422 archiefvormers.

Op internet, via www.archieven.nl en www.groningerarchieven.nl, werd op 31 december een aantal van 2.488 toegangen gepresenteerd.

Beeldmateriaal

De collectie beeld en geluid bestaat uit stilstaand beeld, bewegend beeld en geluidsopnames. Het GAVA (Gronings AudioVisueel Archief) beheert de collecties bewegend beeld (film en video) en geluid.

De collectie beeldmateriaal (foto's, negatieven, dia's, kaarten, prenten, tekeningen en glasplaten) bevatte op 31 december 2015 totaal ruim 1.700.000 beelden. Het grootste deel bestaat uit verzamelingen negatieven, dia's en fotoafdrukken. De kaarten, prenten

en tekeningen (totaal ca. 19.000 stuks) zijn beschreven en voor 85% gedigitaliseerd. Inmiddels worden ruim 8.000 kaarten gepresenteerd op www.beeldbank.groningen.nl.

Bibliotheek

Op 31 december 2015 had de bibliotheek de volgende omvang:

- 21.665 afzonderlijk beschreven artikelen in boeken en tijdschriften
- 24.052 jaargangen en losse nummers van tijdschriften
- 62.876 boeken of boekdelen

Gebruik van de collectie voor onderzoek

In 2015 werd de studiezaal 7.948 keer bezocht. De laatste 5 jaar is het bezoekersaantal aan de studiezaal redelijk stabiel; tussen 7.500 en 8.500 per jaar. Opvallend is dat het aantal aangevraagde stukken jaarlijks stijgt. Eind jaren negentig was sprake van een gemiddelde van 0,7 aanvragen per bezoeker en in 2015 was dat 3,4. Dat staat gelijk aan 27.297 aangevraagde stukken, het hoogste aantal ooit. Veel materiaal wordt snel ingekeken en vervolgens gefotografeerd of door een archiefmedewerker in opdracht gedigitaliseerd. Het eigenlijke onderzoek vindt daarom voor een belangrijk deel plaats in de privé-omgeving.

De meest aangevraagde stukken op studiezaal 2015:

- Bouwdossiers/bouwvergunningen gemeente Groningen, 1856-1993	4.553
- Bibliotheek	1.416
- Gouverneur/Commissaris des Konings (Koningin) provincie Groningen, 1814-1941	1.013
- Kadaster	936
- Arrondissementsrechtbank Winschoten	822
- Staten van Stad en Lande, 1594-1798	806
- Arrondissementsrechtbank Groningen	502
- Gemeentebestuur van Groningen, 1816-1916	401
- Verzameling kranten	390
- Hoge Justitiekamer stad Groningen	341

Op www.groningerarchieven.nl werden in 2015 de inventarissen van de archieven 5.697.000 keer geraadpleegd. Dat is 173.500 keer meer dan in 2014.

De meest geraadpleegde archieven op www.groningerarchieven.nl in 2015:

- Bouwdossiers/bouwvergunningen gemeente Groningen, 1856-1993	1.007.130
- Systeemkaarten van verzetsbetrokkenen (OVCG)	217.027
- Verzameling van losse stukken Rijksarchief in Groningen, 1433-1992	150.856
- Verzameling kranten	118.026
- Rechterlijke instellingen 1444-1811	107.663
- Ommelander Archieven 1558-1862	74.343
- Gedeputeerde Staten van Groningen, 1814-1942	73.668
- Kunstkring De Ploeg	69.874
- Architect Wittop Koning, 1920-1955	67.466
- Register Feith-stukken Stadsarchief Groningen, 1594-1815	67.006

Bouwdossiers van de gemeente Groningen worden zeer veelvuldig aangevraagd. Zowel op studiezaal als op Internet. Ook de bouwdossiers uit de periode 1992 tot 2010 zijn op te vragen in de studiezaal, maar worden niet geteld bij de aanvragen, omdat deze dossiers nog niet formeel zijn overgedragen. We schatten dat ten minste 2.000 van die dossiers in 2015 zijn geraadpleegd. De Groninger Archieven voeren een deel van de informatievoorziening van de gemeente betreffende bouwen en wonen uit. Deze taak past in het streven van de Groninger Archieven om de burger zo goed mogelijke service te verlenen en om de actuele stand van zaken te kunnen verbinden aan de historische

situatie. Een extra ondersteuning hierbij is de mogelijkheid voor de bezoeker om in de Groninger Archieven de gegevens van het Kadaster te onderzoeken. Kadastergegevens kunnen vanaf 2015 ook geraadpleegd worden via de zogenaamde Kadasterviewer. In 2015 werd bijna 70.000 keer gebruik gemaakt van deze webapplicatie van het Kadaster die alleen in te zien is op de studiezaal.

Opvallend is de grote belangstelling voor de geschiedenis van het Groninger verzet in de Tweede Wereldoorlog. Net als in 2014 werden de systeemkaarten van de Stichting Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen (OVCG) veelvuldig onderzocht. Dat geldt trouwens ook voor De Ploeg. De grote interesse voor deze kunstenaarsgroep, vooral gestimuleerd door grote exposities in het Groninger Museum, blijft jaarlijks aanhouden. Soms zijn er incidenteel onderwerpen waar intensief onderzoek naar wordt gedaan, zoals in 2015 naar de architect Wittop Koning.

PUBLIEK

De uitgangspunten voor publieksactiviteiten waren dit jaar dezelfde als in 2014:

- uitgaan van publieksvraag: voortzetting en uitbouw succesvolle activiteiten
- ondersteuning gebruikers – vooral digitaal
- opbouw van aanbod van gestandaardiseerde onderwijsprojecten, waarin onze collectie gebruikt wordt
- grotere naamsbekendheid: aandacht vragen voor het werk van archiefdiensten en voor de breedte van de collecties

Activiteiten gebeuren overwegend in samenwerking met andere instellingen.

Allemaal hybride: de bezoekers, het onderzoek en de bronnen

De bezoekers van de Groninger Archieven gebruiken een combinatie van papieren en digitale stukken. Ze werken in de studiezaal en zoeken thuis op internet.

Aan de archiefmedewerkers de taak om te adviseren en het zoeken te vergemakkelijken. De eind 2014 verschenen derde editie van de Groninger Archieven-onderzoeksgids biedt een overzicht van zowel de fysieke als de digitale mogelijkheden en fungeert als een soort checklist.

In het voorjaar organiseerden wij een rondetafelgesprek met gebruikers van onze onderzoeksmogelijkheden, waarbij overigens de nadruk wel lag op de digitale kant, omdat zich daar de meeste veranderingen voordoen. Bij de raadpleging in de studiezaal zijn vooral deskundigheid, snelle dienstverlening en de faciliteiten in het gebouw aandachtspunten. Voor het internetaanbod gelden veel meer het belang van overzicht en gebruiksgemak. Ook tijdens die bijeenkomst bleek, dat mensen hun eigen voorkeursroute volgen. Een aantal van de aanwezigen kwam ter plekke tot de conclusie, dat ze ook veel aanbod, dat wij al langer hebben, niet kenden: zij volgen hun gewoontjes en zien bijvoorbeeld de homepage niet meer. De inbreng van de aanwezigen benutten wij voor verbeteringen.

Ook kon dit jaar met de masterstudenten, die – vaak voor het eerst - uitgebreid archiefonderzoek uitvoerden en de onderzoeksgids als hulpmiddel kregen, hun zoekpad worden geëvalueerd. Dit leverde veel inzicht op in hun gewoonten. Het verbaast niet dat zij sterk digitaal gericht zijn, maar degenen onder hen die uitvoeriger met bronnen werkten, onderkenden al snel dat de papieren situatie veel overzicht biedt en, ook belangrijk, mogelijkheden voor nieuwe onderzoeksresultaten.

Voor een groeiend aantal mensen, die thuis digitaal beginnen, geldt dat zij onzeker zijn over de verdere mogelijkheden. Zij komen daarvoor naar de studiezaal, maar worden ook aangetrokken door onze publieksactiviteiten.

Dit jaar boden wij weer cursussen en workshops aan: lezen van oude handschriften, schrijven van familie verhalen en onderzoek naar panden.

Onze collectie bekijken en gebruiken

Wat een archiefinstelling uniek maakt in de erfgoedwereld, is dat mensen in een archiefcollectie hun eigen verhaal kunnen zoeken, wat toch heel anders is dan een aangeboden verhaal bekijken. En het is nog leuker als die zoektocht herkenning oproept of antwoord op een vraag geeft.

Nu veel eenvoudige vragen over familieonderzoek kunnen worden opgelost door het gebruik van de informatie op www.allegroningers.nl richten we ons steeds meer op het

onderzoek naar het eigen huis, de directe omgeving en het omringende landschap. Veel mensen zijn daarin geïnteresseerd. Dat begint al bij de bouwdoSSIERS die meer dan 6.500 keer werden aangevraagd. Daarbij is veel zakelijke interesse van eigenaren, ondernemers, notarissen en makelaars, maar ook de interesse voor de geschiedenis van het eigen huis en de omgeving groeit.

In 2015 organiseerden wij workshops voor pandenonderzoek, waarvoor belangstellenden bij aanmelding een adres van een pand in de stad Groningen moesten opgeven waar ze meer over wilden weten. De workshop bestond uit een inleiding over een aantal beschikbare bronnen, het raadplegen van het klaargelegde dossier in de studiezaal, gevolgd door verder onderzoek onder begeleiding naar de geschiedenis (verbouw, bewoning, bezit) van het opgegeven pand. Dit concept bleek een succes. Binnen twee dagen ontvingen wij 100 aanmeldingen, waarmee de vijf aangeboden workshops vol waren. Hoewel het meestal het eigen woonhuis betrof, waren er ook deelnemers die zochten naar bijvoorbeeld het huis van hun voorouders, hun werkplek, het eigen horecabedrijf of de kraamkliniek. Slechts een enkelling van de deelnemers had eerder een bezoek aan onze studiezaal gebracht en ze waren over het algemeen jonger dan onze gemiddelde bezoeker.

Algemene publieksactiviteiten

De Rondleidingenweek in november trok weer veel mensen. De week is bedoeld om te laten zien hoe breed en bruikbaar de collectie is en hoe de collectie wordt beheerd. Onze - in principe gesloten - depots oefenen daarbij een magische aantrekkingskracht uit.

Ook de twee jaarlijkse open dagen, de Dag van de Grunneger Toal en de Dag van de Groninger Geschiedenis, waren in 2015 een ongekend succes. De Dag van de Grunneger Toal trok ca. 1.500 bezoekers en de Dag van de Groninger Geschiedenis was, evenals vorige jaren, onverminderd druk (met ca. 3.000 bezoekers) en sfeervol. De Groninger Archieven zochten naar nieuwe presentatievormen op de Dag van de Groninger Geschiedenis. Aansluitend bij het thema van de dag, Tussen Droom en Daad, toonden wij onder andere archiefstukken over migratie, vooral van Groningers naar Noord-Amerika. Daarnaast presenteerden onderzoekers onder de noemer 'Detectives van het verleden' hun verhaal met speciale aandacht voor onderzoekservaringen en het belang van bronnen. Verschillende thema's kwamen aan bod, zoals biografie, schepen, landschap en grondgebruik, bouwgeschiedenis en onderwijs.

Een stagiaire van de studierichting Geschiedenis werkte aan het vergroten van de betrokkenheid van studenten en docenten van de RuG bij de Dag. Dit jaar leverden veel oud-studenten een bijdrage aan het programma en voor studenten was een aparte activiteit georganiseerd.

De Groninger Archieven werkten mee aan de op 28 mei in de Der Aa-kerk door studentenvereniging Dizkartes georganiseerde Nacht van de Geschiedenis. Ook toen weer grote belangstelling voor de meegebrachte stukken, waaronder ons oudste stuk uit 1145: de toestemming van de Bisschop van Utrecht tot de stichting van een tweede parochiekerk in de stad, de huidige Der Aa-kerk.

Stukken over en uit Oost-Groningen namen wij mee naar De dag van de WesterWOLDambtster Geschiedenis eind november in Winschoten met als thema de zeventiende eeuw, in aansluiting op het project rond de Eerste Munsterse Inval in 1665. Daar verzorgden wij onder grote belangstelling ook twee presentaties: over de digitale mogelijkheden voor onderzoek voor dorpsgeschiedenis en voor landschapsgeschiedenis.

Het aantal lezingen was afgelopen jaar groter dan gebruikelijk en de avonden trokken gemiddeld veel publiek. Wel is duidelijk, dat mensen vooral gericht voor de onderwerpen komen. Een publiekstrekker vormde bijvoorbeeld de lezing over de provinciekaart van

Beckerings uit 1776. In de pauze maakten de aanwezigen enthousiast gebruik van de mogelijkheid kaarten en schetsen uit onze collectie te bekijken.

Originele en digitale stukken voor het onderwijs

Voor het basisonderwijs werkten wij mee aan door de bemiddelende Instelling voor cultuur- en erfgoededucatie, CultuurClick Groningen (voorheen: KunststationC) en Erfgoedpartners opgezette meerjarige gemeentelijke erfgoedtrajecten. Zo voerden scholen in vier gemeenten ons project Groeten van Klaasje uit. Dit is een project voor groepen jongere kinderen rond oude foto's uit de eigen omgeving van de school. Naast een groeiend aantal scholen in Leek en Marum werkten nu ook de scholen in de gemeenten Grootegast en Bellingwedde mee. In alle gevallen zorgen wij voor een goede selectie van afbeeldingen uit onze collectie.

Voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs, in de stad en elders, organiseerden wij samen met het Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen ons jaarlijkse project over de Tweede Wereldoorlog en Bevrijding in de eigen omgeving onder de titel De Tweede Wereldoorlog Dichterbij in Groningen. Dit lesstof vervangende programma van één ochtend omvat een gesprek met een ooggetuige, een kort geschiedoverzicht aan de hand van een compilatie van historische filmbeelden, een stadswandeling langs plekken van herinnering en een presentatie van archiefstukken en voorwerpen. Dit jaar was de belangstelling met ca. 600 leerlingen minder groot, mogelijk omdat er extra aanbod van andere organisaties was. Vanwege de herdenking van 70 jaar bevrijding besteedden wij in het programma speciale aandacht aan de strijd in de stad, in samenwerking met stichting Liberation Groningen. De samenwerking met de opleiding voor onderwijsassistent, studenten die de groepen begeleiden, van het ROC Menso Alting verliep ook dit jaar uitstekend en geeft voor allen een grote meerwaarde; voor de scholieren vormt het niet alleen een leerproject in het kader van de opleiding, maar is het ook een vorm van oorlogseducatie.

In 2015 stond Delfzijl in onze provincie centraal als 'bevrijdingsgemeente', mede naar aanleiding van de herdenking van de gevechten daar in mei 1945. Daar voerden wij een project uit met een vergelijkbare opzet: De Tweede Wereldoorlog Dichterbij in Delfzijl, met totaal ca. 550 leerlingen van de groepen 7 en 8 van alle basisscholen. Vijf ochtenden in en rond de Molenberg, met een ooggetuige, die vertelde over de eigen ervaringen als kind in Delfzijl. En in prima samenwerking met het Muzeeaquarium, waar een tentoonstelling over Delfzijl en omgeving tijdens de oorlog plaats vond, die de leerlingen ook bezochten. Voor de deelnemende leerlingen is ook een lesbrief gemaakt.

In de stad Groningen hebben we ons gericht op de eigen omgeving van scholen, in samenhang met materiaal uit onze collectie. Met schoolgebouwen als begin- en eindpunt ontwierpen wij wandelroutes langs 'plekken van herinnering', plekken met een historisch verhaal. In 2015 stond de wijk Helpman centraal.

Wij bouwden voort aan contacten met het middelbaar onderwijs. De samenwerking rond de zgn. Burgerschapsdagen van het Alfa-college, een instelling voor middelbaar beroepsonderwijs, werd gecontinueerd. De scholieren maken een vergelijking tussen vroeger en nu voor een stadswijk; het afgelopen jaar stond de Oosterparkwijk centraal. Zij zoeken op websites, bekijken stukken in onze studiezaal en gaan daarna naar de wijk om ontwikkelingen in kaart te brengen. Gekeken wordt naar plattegrond, wijkaanleg en bebouwing, naar voorzieningen, werkgelegenheid en bewoners. Het Alfa-college heeft een breed aanbod aan opleidingen, waardoor wij ook zeer verschillende groepen scholieren ontvingen. Daarnaast weten ook van het Noorderpoortcollege steeds meer groepen de weg naar ons te vinden.

Wij starten, veelal op verzoek van de docenten, alle ontvangsten voor onderwijsgroepen met een kort bezoek aan depots om te laten zien hoe wij bewaren en natuurlijk ook om een paar mooie bijzondere stukken van dichtbij te bekijken.

Na het onderwijsproject rond Industrialisatie in de provincie Groningen, is nu een tweede aanbod voor middelbare scholen afgerond. In samenwerking met een externe deskundige, tevens ervaren geschiedenisdocent, werkten wij een onderwijsproject rond de Koude Oorlog uit: Leven onder dreiging. De Koude Oorlog komt aan de orde in HAVO3 en VWO4 en opnieuw in de examenklassen, omdat het de komende jaren contextonderwerp voor het eindexamen is.

Het project benut berichtgeving in oude landelijke en regionale kranten en andere bronnen uit onze collectie en betreft dus niet alleen de historische gebeurtenissen, maar ook een inzicht in de beeldvorming in Groningen en elders. Dit onderzoek maakt gebruik van de methode van de zogenaamde activerende didactiek, en is gedifferentieerd naar HAVO en VWO. Het kan geheel digitaal worden uitgevoerd, maar wij bieden als onderdeel ook een bezoek aan de studiezaal, waar regionaal materiaal geraadpleegd kan worden. Aan het eind van het jaar presenteerden wij dit project aan leerkrachten tijdens de jaarlijkse didactiekconferentie voor geschiedenisleraren en bij de nascholingsbijeenkomst, georganiseerd door de RuG.

Wij bouwden een database op voor docenten geschiedenis aan middelbare scholen in stad en provincie, zodat wij ook voor het schooljaar 2015-2016 projecten rond industrialisatie en Koude Oorlog actief konden aanbieden.

De samenwerking met het hoger onderwijs is uitgebreid. Alle tweedejaars studenten geschiedenis van de RuG kwamen naar onze studiezaal in het kader van een onderzoek voor een college Bronnen en Methoden. Dit vak is verplicht en in alle gevallen maakt archiefonderzoek er deel van uit. Onderwerpen zijn: personen, verenigingen op gebied van welzijn en cultuur, gebouwen en plekken in stad en landschap.

De digitale ontwikkelingen dwingen ons wel elk jaar na te gaan of er niet te veel informatie hapklaar te vinden is, opdrachten bij te stellen of eisen te verzwaren. Omdat lezen van handschriften voor jongeren steeds lastiger wordt, is extra aandacht nodig om te zorgen dat ze bronnen blijven gebruiken.

Daarnaast werd aan een aantal colleges voor ouderejaars meegewerkt. Het betrof onderwerpen als: landschapsgeschiedenis, dagelijks leven in 1945, levensverhalen, modernisering op het platteland en brieven en briefcultuur voor 1700. Daarvoor kwamen ook groepen van de studierichtingen Kunstgeschiedenis en Nederlands langs als onderdeel van hun studieprogramma. Wij merkten, dat een groeiend aantal studenten nu de weg kent naar de Groninger Archieven en er ook gebruik van maakt voor andere colleges.

Dit jaar begeleidden wij weer een aantal stagiaires. Zij werkten aan een database over sportarchieven (als onderdeel van een landelijk project) en aan de voorbereiding van opdrachten over dorpsgeschiedenis. Twee stagiaires deden onderzoek naar sporen van het slavernijverleden in Groningen; een project dat wordt uitgevoerd in samenwerking met de studierichting Geschiedenis van de RuG, eveneens in het kader van een landelijk project: Mapping Slavery.

COMMUNICATIE

Dit verslagjaar werkten wij gestaag door aan het uitbouwen van ons bereik, mede op basis van het eind 2014 geactualiseerde communicatiebeleid. Wij willen beter communiceren over het bestaande aanbod. De communicatiewerkgroep coördineert de werkzaamheden en zorgt voor de afstemming van onze berichtgeving via de verschillende oude en nieuwe media.

De nieuwe media, de websites en de sociale media, zijn leidend voor onze berichtgeving. In de berichtgeving wordt daarbij nadrukkelijk gekeken naar samenhang tussen alle websites die vanuit de Groninger Archieven worden gevuld en beheerd.

In 2015 werden door de Groninger Archieven meerdere persberichten verstuurd over eigen activiteiten, zoals de lezingen, de Dag van de Groninger Geschiedenis, de presentaties en de Rondleidingenweek. Nieuw was, dat wij dit jaar aandacht besteedden aan de Openbaarheidsdag- en maand. Openbaarheidsdag is de eerste dag waarop de stukken die per 1 januari van dat jaar openbaar zijn geworden, voor het publiek ter inzage zijn. Dit initiatief kreeg veel aandacht in de pers.

Een groeiend aantal mensen volgt en deelt onze berichtgeving. Het adressenbestand van de digitale nieuwsbrief groeide van 1.186 naar 1.343 contactpersonen. Zij ontvingen dit jaar 18 uitgebreide berichtgevingen over activiteiten en collectie.

Op Facebook proberen we een groep volgers op te bouwen. Door Facebook worden mensen geprikkeld om te reageren en deel te nemen aan de activiteiten op de studiezaal en om de websites te bezoeken. De presentatie van Facebook is voornamelijk opgebouwd uit korte teksten en beeld. Beeldmateriaal spreekt tot de verbeelding en er wordt veel op gereageerd. Het aantal likes voor onze Facebookpagina en volgers van onze Twitterberichten nam toe tot respectievelijk 1786 en 1966 aan het eind van het kalenderjaar. Gedurende het hele jaar werden gemiddeld twee keer per week berichten op Facebook geplaatst. Vooral in de aanloop naar de Dag van de Groninger Geschiedenis en in verband met de workshops voor pandenonderzoek leidde dat tot recordaantallen verbindingen. Maar een grote trekkersrol spelen ook de prachtige en zorgvuldig gekozen foto's, die elke vrijdag worden gepubliceerd in het kader van #FotoVrijdag.

Onze gebruikers, voornamelijk de onderzoekers, publiceren, houden lezingen en maken webpresentaties. In bijna alle regionaal cultuurhistorische publicaties, presentaties en lezingen komt wel iets uit de collectie voor.

Medewerkers vervullen ook een rol bij publicaties over de geschiedenis van Groningen: als redactielid, eindredacteur of schrijver van het tijdschrift Stad & Lande en voor Lutje Feith, de informatieperiodiek van Cascadeplein 4 en als redactielid of eindredacteur van het Historisch Jaarboek Groningen. Steeds is daarbij gebruik van onze collectie essentieel.

PRESENTATIES 2015

In 2015 werden de volgende presentaties in de hal van de Groninger Archieven georganiseerd:

- Landschapsparken in Noord-Nederland en de invloed van Roodbaard
- Tweede Wereldoorlog in Beelden naar aanleiding van de presentatie van het boek Groningen 40-45 (in samenwerking met Stichting Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen)
- Otto Eerelman en de smaak van de elite (i.h.k.v. samenwerkingsproject met Museum Nienoord te Leek)
- Kermis in Groningen, naar aanleiding van de publicatie van het boek Groninger Kermis van Henk Werk
- Archiefbronnen over emigratie van Groningers naar Noord-Amerika, rond de Dag van de Groninger Geschiedenis
- De propeller van Helpman – Groninger vliegtuigbouwers, rond de Dag van de Groninger Geschiedenis
- Striptober, popstrips in samenwerking met www.poparchiefgroningen.nl
- Geschiedenis van de Grunobuurt, naar aanleiding van het project Pandenonderzoek

De presentaties waren bijna volledig gebaseerd op de eigen collectie en sloten merendeels aan bij lezingenseries, boekpresentaties, manifestaties en nieuwe aanwinsten.

BIJLAGEN

Bijlage 1

Overige functies van de bestuursleden in 2015

J.R. Honkoop:

- Lid gemeenteraad Groningen (bezoldigd)
- Analist Gasterra (bezoldigd)

D. Mulder:

- Directeur van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork (bezoldigd)
- Lid bestuur Scholten- en Kammingafonds (onbezoldigd)
- Voorzitter Vrienden van De Amer (onbezoldigd)
- Voorzitter Stuurgroep Oktobermaand-Kindermaand Drenthe (onbezoldigd)
- Adviseur Potocari Memorial and Cemetery (BH) (onbezoldigd)

J.A.J. Stam:

- Lid raad van toezicht Waddengroep (onbezoldigd)
- Lid bestuur Stichting Verdronken Geschiedenis (onbezoldigd)
- Voorzitter NLD energie (onbezoldigd)

A.J. Wonink:

- Lid gemeenteraad Groningen (bezoldigd)
- Ondernemer StadsgidsGroningen.nl en Molier & Wonink Online Advies (bezoldigd)

Bijlage 2

Overzicht medewerkers 2015

In 2015 waren 116 mensen werkzaam voor de Groninger Archieven waarvan 36 op vrijwillige basis, 9 op detacheringbasis, 19 van de Stichting Noorderbrug, 4 op uitzendbasis, 4 stagiairs en 44 in dienst van de Groninger Archieven.

Naam	Functie
Achterhof, J.	systeembeheerder
Beuse, A.	hoofd studiezaal/gemeentearchivaris
Boekema, T.T.	mdw advies & beheer
Booi, J.	mdw advies & beheer
Bul, H.	mdw digitalisering
Burema, A.	mdw publieksontvangst
Duursma, R.	collectiebeheerder
Everts, H.	mdw digitalisering
Glezen, A.	mdw publieksontvangst
Hermse, M.	mdw nieuwe media beeld & geluid/ publieksadviseur
Hesseling, J.	mdw advies & beheer
Hogardi, C.L.	mdw advies & beheer
Hopovac, E.	mdw advies & beheer
Hoogstins, J.J.	collectiebeheerder/applicatiebeheerder
Jager, H.	mdw advies & beheer
Jongh, F. de	publieksadviseur
Jonge, E. de	directeur/hoofd collectiebeheer
Jonge, M.E. de	collectiebeheerder
Jubitana, S.A.	mdw advies en beheer/mdw digitalisering
Kamp, C.J. van der	mdw digitalisering
Kampen, B.	mdw digitalisering
Kampen, H.	grafische vormgeving DTP/behoudsmedewerker
Kampen, S.	behoudsmedewerker
Keulen, J. van	hoofd publieksactiviteiten/rijksarchivaris
Kloosterhof, M.S.	mdw advies & beheer
Koning, D.C.	hoofd bedrijfsvoering
Koops, A.	systeembeheerder/webmaster
Korma, A.	mdw administratieve ondersteuning
Krol, Y.	coördinator facilitaire zaken
Loer-Iwema, I.F.	mdw personeel & financiën
Meer, H. van der	collectiebeheerder/inspectie & relatiebeheer
Milicevic, S.	mdw advies & beheer
Muskitta, N.	mdw advies en beheer/mdw digitalisering
Nap, R.T.	mdw publieksontvangst
Nijboer, J.I.	mdw digitalisering
Perton, H.A.	mdw onderzoek & redactie
Plas, G.H.J.	mdw verfilming & digitalisering
Punte, A.A.V.	bibliothecaris
Renders, C.P.J.C.	collectiebeheerder/inspectie
Riem, P.H.	publieksadviseur
Roller, D. de	mdw advies & beheer
Romijn, H.	adjunct-directeur/hoofd nieuwe media beeld & geluid
Rozema-Woldhuis, H.A.	mdw secretariaat
Rutten, M.	mdw publieksontvangst
Steegstra, R.	mdw digitalisering/mdw bibliotheek
Totosashvili, N.	mdw digitalisering

Tromp, C.	collectiebeheerder
Uni, R.	mdw administratieve ondersteuning
Velema, B.A.C.	collectiebeheerder
Verschragen, P.	mdw publieksonvangst
Vieira Rocha, J.	mdw digitalisering
Vintges, M.L.Q.	mdw advies & beheer
Visch-Camphuis, M.J.	collectiebeheerder
Voorn, van F.C.	mdw advies & beheer
Vos, S.R.	publieksadviseur
Wildervanck, H.	mdw digitalisering
Wind, C.C.	mdw publieksonvangst

Stichting Noorderbrug

A. Bakker, O. Drenth, J. Ferwerda, K. Hartmans, A. ten Have, I. Keizer, M. Kremer, L. Lodder, S. Mager, R. Netten, Y. Reviro, K. Schuurman, W. Steenhuizen, L. Stiksma, H. van der Velde, S. Werkman, M. Wolters
 Begeleiders: P. de Roo, F.A.C. Steendam (vrijwilliger), L. van Welie

Vrijwilligers Alle Groningers

W. Baron, M.A. Elsinga, J.E.J. Franken, K. Niemeijer, H.J. Timmer, T.K.J. Wagenaar

Vrijwilligers Collectiebeheer

W. Adriaanse, W.D. Bennik, E. Bijzitter, K. Bollegraaf, P.R.H. Boonstra, F.A.E. Broekema, J.A.A. Brons, A.E. Buurma, M. Elzer, A.M. Geut, M. Harmanni, R.M. van Heuvelen, B. Idema, H.A. Kerkhof, Z.R.W.M. von Martels, K. van der Meulen, J. van der Molen, R. Mulder, M.L. Nijkamp, D. Scheffer, E. Schut, H. Stienstra, W. Veld, J.B.M. Wind

Vrijwilligers bibliotheek

H.L. van den Broek, M.J. Heidema, S. de Vries, J.A.P. Waterborg

Stadshistoricus: J.F.J. van den Broek

Vrijwilliger D. Scheffer is in 2015 overleden.

Bijlage 3

Organigram RHC Groninger Archieven 2015

Bijlage 4

Nieuwe toegangen 2015:

- Militair Gezag: Districts Militaire Commissaris te Groningen, 1945 (bewerking van de getypte versie)
- Dijkrecht van de oude dijk van Uithuizen en Uithuizermeeden en van de nieuwe dijk van Uithuizen, 1562-1855
- Wetsingerzijlvest en het dijkrecht onder dat zijlvest, 1587-1859
- Dijkrecht van Vierburen, 1645-1875
- Krans van professorendames, 1949-2010
- Waterschap Alma en zijn rechtsvoorgangers, 1933-1968
- Waterschap Anderwereld, 1877-1969
- Waterschap Barnheemsterpolder, 1868-1971
- Waterschap De Breeken, 1898-1970
- Waterschap Bult-Krangeweer en zijn rechtsvoorgangers, 1868-1947
- Waterschap Engeweer, 1878-1971
- Waterschap Geweide-Klunder en zijn rechtsvoorgangers, 1929-1970
- Waterschap De Kloostermolenpolder en de Docterspolder, 1870-1970
- Particuliere Synode Groningen van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, 1944-2010
- Familie Tjarda van Starckenborgh Stachouwer en aanverwante families, 1820-2001 (herzien)
- IJsvereniging Eenumer IJsbahn, 1903-1982
- Waterschap De Weehorst, 1917-1967
- Waterschap Roderwolde, 1863-1934
- Waterschap Reitdiep, 1913-1987
- Waterschap Polderopwegen, 1956-1977
- Waterschap De Kerkvoogdijpolder, 1927-1931
- Waterschap De Oude Zuurdijkster Uiterdijkspolder, 1911-1986
- Waterschap Winsumermeeden, 1941-1971
- Waterschap Het Witte Lam, 1919-1968
- Zuiderpolder, 1913-1972
- Waterschap Ten Dijke, 1911-1941
- Waterschap Winsumer- en Bellingeweestermeeden, 1917-1943
- Waterschap De Westerdijkshornerpolder, 1865-1971
- Bewonersvereniging Selwerd II, 1977-1992
- Onner Krant, 1985-2013
- Winsumer- en Schaphalsterzijlvest, 1408-1856
- Afdeling Veendam en Omstreken van de Algemene Nederlandse Drankbestrijders Organisatie (ANDO), 1962-1991
- Waterschap De Palen, 1877-1971
- De Pompsterpolder, 1968-1970
- Waterschap De Pijpstermolenpolder, 1869-1968
- Waterschap De Stitswerderpolder, 1912-1968
- Waterschap Stuurwolderpolder, 1955-1970
- Waterschap De Swieringa's polder, 1911-1971
- Waterschap De Thesingerpolder, 1894-1970
- De Tichellandsterpolder
- Losse stukken van het Noorderzijlvest
- Dijkrecht van de kadijk van Uithuizermeeden, 1663-1856
- Dijkrecht van (Hornhuizen en) Kloosterburen, 1662-1687
- Dijkrecht van Usquert, 1464-1855
- Waterschap De Koningslaagte, 1878-1968
- Waterschap Kooi, 1877-1969
- De Lagepolder, 1968-1970

- Waterschap De Lichtenvoortsterpolder, 1913-1970
- Waterschap Lange Bovenrijgsterpolder en zijn rechtsvoorgangers, 1952-1970
- Waterschap Menkeweer, 1877-1969
- Waterschap Het Noorden, 1875-1969
- Waterschap De Noordpolder, 1865-1976
- Waterschap Emmapolder, 1959-1977
- Waterschap Balamhuisterrijtje, 1925-1980
- Waterschap Besheersdiep, 1913
- Heymanslyceum te Groningen, 1918-1985 (aanvulling)
- Waterschap Electra, 1913-1994
- Waterschap De Vereeniging, 1870-1968
- Noordelijk Instituut voor Toegepaste Psychologie en Bedrijfswetenschappen, 1915-1995
- Pieter Kuhn Stichting (aanwinst 2015)
- Waterschap Westpolder, 1863-1968
- Waterschap De Besheerpolder, 1872-1985
- Waterschap Bombay, 1878-1986
- Waterschap De Bouwerderpolder, 1891-1975
- Waterschap De Dijken, 1960-1974
- Waterschap De Drie Polders, 1917-1975
- Waterschap De Eendragt, 1874-1985
- Waterschap De Fransummer-Wierummerpolder, 1869-1935
- Waterschap De Groene Polder, 1876-1964
- Waterschap De Haarstervaart, 1912-1965
- Waterschap Joeswerd, 1873-1975
- Waterschap De Jonge Held, 1969-1975
- Groninger Waterschapsbond, 1925-1999
- Waterschap de Oostpolder, 1877-1969
- Waterschap Fransummerpolder, 1935-1975
- Waterschap de Hilmahuistermolenpolder, 1868-1987
- Waterschap De Juursemakluft, 1869-1978
- Waterschap De Kale Weg, 1916-1987
- Waterschap De Kleine Eendragt, 1864-1978
- Waterschap Korhorn, 1878-1974
- Waterschap De Kriegsman, 1869-1970
- Waterschap De Lagemeeden, 1867-1985
- Waterschap De Lauwers (Grootegast), 1917-1985
- Waterschap De Lauwers (Grijpskerk), 1870-1987
- Waterschap De Martinuspolder, 1917-1922
- Waterschap Medenertilsterpolder, 1880-1983
- Waterschap Nijlandsterpolder, 1935-1978
- Waterschap Noordwijkerpolder, 1913-1958
- Waterschap Ons Behoud, 1870-1975
- Waterschap De Oude Held, 1873-1978
- Waterschap De Oude Leij, 1877-1984
- Waterschap Oude Riet, 1951-1980
- Waterschap De Oxwerdermolenpolder, 1896-1975
- Waterschap De Saaksummerpolder, 1864-1973
- Waterschap Tienboerenpolder, 1917-1975
- Waterschap Tolberterpetten, 1949-1978
- Waterschap Vredewold, 1886-1975
- Waterschap De Waardsterpolder, 1865-1987
- Waterschap Wernerpolder, 1958-1975
- Waterschap Westerdeel-Langewold, 1958-1987
- Waterschap Wierumerpolder, 1949-1975
- Polder Zuiderham, 1824-1910
- Waterschap Zuidhorner Zuiderpolder, 1935-1978

- Waterschap De Zuidwending, 1930-1985
- Waterschap De Zwakkenburger- en Ellertsvelderpolder, 1866-1975
- Schouwerzijvest, 1458-1856
- Vereniging (Bond van) Groninger Kustwaterschappen, 1923-1970
- Stichting Behoud Schaphalsterzijk, 1986-2005
- Waterschap De Lauwerzeemolenpolder, 1906-1987
- Negenboerenpolder, 1872-1974
- Waterschap De Panserpolder, 1890-1987
- Waterschap De Oostelijke Bedumerpolder, 1862-1970
- Waterschap Eelderwolderpolder, 1917-1986
- Waterschap De Fanerpolder, 1881-1973
- Vereniging voor Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs te Groningen, 1917-1998
- Waterschap Matsloot-Roderwolde, 1933-1984
- Het Hogeland College en zijn voorgangers, 1918-2011
- Afdeling Groningen en omstreken van de Centrale Organisatie van Voetbalscheidsrechters (COVS), 1933-1984 (herzien)
- J. van den Berg, 1848-1932
- Waterschap Noordenveld, 1956-1994
- Waterschap Leutingewolde, 1866-1967
- Waterschap De Zuidermaden, 1914-1967
- Waterschap De Lauwerpolder, 1880-1972
- Waterschap De Slikken / Linthorst Homanpolder, 1919-1987
- Waterschap Thomas van Seeratt en rechtsvoorgangers, 1919-1974
- Waterschap Reitdiep, 1913-1987
- Lagewegster(molen)polder, 1863-1968
- Waterschap Moeshorner- en Uilennesterpolder, 1865-1969
- Waterschap De Oudezijkster(molen)polder, 1878-1971
- Waterschap Allersma, 1910-1973
- Waterschap Grootegast, 1930-1987
- Waterschap Grootegastermolenpolder, 1874-1987
- Waterschap Lutjegastermolenpolder, 1884-1987
- Waterschap Oldehoofstermolenpolder, 1866-1986
- Waterschap Oude Ruigezandsterpolder, 1919-1987
- Waterschap Poimapolder, 1918-1959
- Waterschap De Sebaldebuurstermolenpolder, 1870-1986
- Waterschap De Vereniging, 1871-1987
- Waterschap De Westerhornerpolder (Grijpskerk), 1869-1977
- De Westzandemermolenpolder, 1870-1987
- Waterschap De Zuidpolder, 1881-1958
- Waterschap De Peizer- en Eeldermeden, 1928-1984
- Waterschap Hunsingo (2), 1956-1979
- Firma M. Polak, 1881-1935
- Waterschap Aalsum-de Nieuwe Eewer, 1920-1926
- Waterschap Albertsweg, 1934-1995
- Waterschap Bruiningsweg, 1916-1982
- Waterschap De Carolieweg, 1928-1947
- Waterschap Noordpolder, 1856-1972
- Waterschap Oostpolder Uithuizermeeden, 1856-1977
- Waterschap Westerkwartier, 1863-1994
- Waterschap Lauwerzijk-Electra, 1921-1924
- K.W. Swaak, onderwijzer in, en raadslid en wethouder van de gemeente Groningen, 1954-1998
- Gereformeerde kerk te Veendam, 1856-2011
- Waterschap Hunsingo, 1856-1955
- Serie hinderwetvergunningen van de gemeente Groningen, 1875-1965
- Waterschap Ommelanderzeedijk, 1967-1994

- Waterschap De Uithuizerpolder, 1863-1977
- Waterschap Vierburen, 1873-1977
- Groninger Studenten Alpen Club, 1967-2014
- Stichting voor Surinamers in Groningen en de Stichting Steunpunt Surinamers in Noord-Nederland, 1976-2003
- Hervormde gemeente Uithuizermeeden, 1701-2005 (herzien)
- Collectie P.A.J. de Groot, 1975-1987
- Doopsgezinde gemeente Uithuizen, 1807-1968 (herzien)
- Stichting Indië-monument Groningen, 1999-2003
- Waterschap De Eemspolder, 1875-1977
- Waterschap de Hoop en Verwachting, 1882-1973
- Waterschap Ellerhuizerwegen, 1922-1967
- Waterschap Hekkumerweg, 1933-1964
- Waterschap De Hoornsche Dijk, 1930-1972
- Waterschap Jonkersweg, 1918-1930
- Waterschap De Kerspellasten van Visvliet en Pieterzijl, 1911-1989
- Waterschap Het Langpad, 1923-1943
- Waterschap Lauwerzijl-Electra, 1921-1924
- Waterschap Lindsterlaan-Keuningswijk, 1935-1975
- Waterschap Meedenerlaan, 1925-1980
- Evert Burgwal, 1955-2011

Bijlage 5

Publiek in cijfers 2015

	2014	2015
<i>Studiezaal</i>		
Bezoekers	7.999	7.948
Aantal aangevraagde stukken	25.230	27.297
<i>Totaal aantal bezoekers aan activiteiten</i>		
Algemeen	ca. 5.800	ca. 6.500
Onderwijs	ca. 1.800	ca. 1.450

Activiteiten – algemeen

6.500 bezoekers aan ons gebouw voor lezingen, open dagen, ontvangsten, presentaties, etc.

Waaronder:

- Dag van de Grunneger Toal – ca. 1.500 bezoekers
- Dag van de Groninger Geschiedenis – ca. 3.000 bezoekers
- Lezingen voor ca. 1.180 bezoekers
- 10 presentaties en ontvangsten – 222 bezoekers
- Rondleidingenweek – ca. 250 personen
- Cursussen en workshops – ca. 140 deelnemers

Educatie – onderwijs

1.450 deelnemers aan educatieve activiteiten in ons gebouw (basis-, middelbaar, hoger- en wetenschappelijk onderwijs)

Waaronder:

- Project Tweede Wereldoorlog Dichterbij in Groningen - 600 leerlingen
- Basisonderwijs (overig) – 60 leerlingen
- Middelbaar onderwijs – 430 leerlingen
- RuG onderzoekscolleges Geschiedenis en Kunstgeschiedenis – 380 studenten

Educatie – onderwijs (elders)

- Gastlessen basisonderwijs – 1 (voor 25 leerlingen)
- Gastlessen middelbaar onderwijs – 7 (voor 180 leerlingen)
- Gastcolleges RuG – 3 (voor 62 studenten)
- Project Tweede Wereldoorlog Dichterbij in Delfzijl – 550 leerlingen

Bezoeken websites

	2013	2014	2015
www.groningerarchieven.nl	198.650	196.700	196.850
www.allegroningers.nl	498.000	430.500	434.850
www.beeldbankgroningen.nl	175.000	174.500	174.650

Publicaties

- 4 afleveringen Lutje FEITH
- 4 afleveringen tijdschrift Stad & Lande
- Magazine van de Dag van de Groninger Geschiedenis
- Groningen 40-45
- Historisch Jaarboek Groningen

Overige cijfers

Lezingen	15
Presentaties en ontvangsten	10
Gastlessen	8
Gastcolleges	3
Workshops en cursussen	7
Workshops voor leerkrachten	6
Historische wandelingen met schoolgroepen	3
Tentoonstellingen in de hal	8

Sociale media

Digitale nieuwsbrief over nieuws en activiteiten – 18x verzonden

Aantal adressen per 31 december 2015 – 1.343

Aantal adressen per 31 december 2014 – 1.186

Likes en Followers

	2013	2014	2015	
Facebook	618	1.045	1.786	<i>Likes</i>
Twitter	1.273	1.650	1.966	<i>Followers</i>
Linkedin	----	180	249	<i>Followers</i>
Instagram	----	----	115	<i>Followers</i>

Bijlage 6

Facilitering andere instellingen

In 2015 hebben de volgende organisaties op het gebied van erfgoed, geschiedenis en streektaal gebruik gemaakt van de faciliteiten van de Groninger Archieven:

- Stichting Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen – partner in het gebouw
- Stichting GAVA – partner in het gebouw
- Stichting Huis van de Groninger Cultuur – partner in het gebouw
- Stichting Groninger Historische Publicaties – partner in het gebouw
- Vereniging Stad en Lande – partner in het gebouw
- Nederlandse Genealogische Vereniging, afd. Groningen – ledenvergadering, bestuursvergaderingen, lezingen
- Stichting Monument en Materiaal - lezingen

Bijlage 7

Overzicht van presentaties, ontvangsten en onderwijsactiviteiten 2015

Algemeen publiek: lezingen in ons gebouw

4 februari

Lezing door Els van der Laan over landschapsparken in Noord-Nederland en Roodbaard. I.s.m. Stichting Monument & Materiaal. 85 bezoekers

11 februari

Lezing door Reinders Reinders over de Beckeringh-kaart. I.s.m. Stichting Monument & Materiaal. 150 bezoekers

18 februari

Lezing van Annet Nieuwhof over de opgraving in Ezinge. Eerste avond van de serie Nieuwe Oogst. I.s.m. Vereniging Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 70 bezoekers

11 maart

Meindert Schroor over Groningen als rurale metropool. Tweede avond van de serie Nieuwe Oogst. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 90 bezoekers

1 april

Bob Verschoor over het Groningen van Cornelis Jetses. Derde avond van de serie Nieuwe Oogst. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 70 bezoekers

11 april

Ledenvergadering van de NGV afdeling Groningen. Met een lezing van Gert Zuidema over voogden van gasthuizen. I.s.m. NGV afd. Groningen. 17 bezoekers

15 april

Ledenvergadering van de Vereniging Stad en Lande met een lezing van Henk Scholte over 'Grunneger eten'. I.s.m. Stad en Lande. 30 bezoekers

22 april

Greetje Bijl over onderwijzers en onderwijzeressen in Groningen in de negentiende eeuw. Loopbaan en levensloop. Vierde avond van de serie Nieuwe Oogst. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 40 bezoekers

29 april

Monique Brinks over haar onderzoek en publicaties rond het Scholtenhuis. Vijfde avond van de serie Nieuwe Oogst. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 120 bezoekers

20 mei

Lezing door Redmer Alma over de grafzerken in de kerk van Farmsum. I.s.m. Stichting Monument & Materiaal. 80 bezoekers

23 september

Lezingen door Lammert Doedens over zijn speurtocht naar het graf van graaf Adolf van Nassau en door Sander Wassing over Groningers en de Raad van Beroerten. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 90 bezoekers

21 oktober

Lezing Annet Nieuwhof over rituelen in terpen en wierden. Vondsten uit opgravingen in het Reitdiepgebied. I.s.m. Stichting Monument & Materiaal. 75 bezoekers

28 oktober

Avond rond de Slag bij Noordhorn, m.m.v. Olaf van Nimwegen, Drewe Schouten (Verschanst Westerkwartier) en Isabel van der Velde. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 120 bezoekers

18 november

Lezing door Peter Suidman over architect Gerrit Nijhuis. I.s.m. Stad en Lande en NGV afd. Groningen. 55 bezoekers

9 december

Lezing door Joop Tilbusscher over de bouw van arbeiderswoningen in Groninger dorpen van 1900 tot 1950. I.s.m. Stichting Monument & Materiaal. 80 bezoekers

Algemeen publiek: ontvangsten en presentaties in ons gebouw

4 maart

Presentatie boek Groningen 40-45 en opening bijbehorende tentoonstelling door de Commissaris van de Koning. I.s.m. OVCG en W-Books. 100 bezoekers

21 april

Rondetafelgesprek over zoeken en zoekkwaliteit op de websites van de Groninger Archieven. 13 deelnemers

30 april

Ontvangst en rondleiding medewerkers team Strategie en Toezicht provincie Groningen. 14 deelnemers

9 mei

Opening presentatie Otto Eerelman en de smaak van de elite, met stadswandeling. 20 deelnemers

13 en 22 mei, 5 en 13 juni en 3 juli

Rondleidingen en stadswandelingen Eerelman. 65 personen

20 oktober

Jonge Democraten Groningen. Ontvangst met rondleiding. 10 deelnemers

Algemeen publiek: manifestaties in ons gebouw

21 maart

Dag van de Grunneger Toal. I.s.m. Huis van de Groninger Cultuur en taalorganisaties. Ca. 1.500 bezoekers

10 oktober

Dag van de Groninger Geschiedenis. I.s.m. vele andere organisaties. Ca. 3.000 bezoekers

9 t/m 13 november

Zo bewaren wij onze geschiedenis! Een week met rondleidingen voor verenigingen en particulieren. Ca. 250 deelnemers

Algemeen publiek: presentaties elders

28 mei

Medewerking aan de Nacht van de geschiedenis in Groningen (Aa-kerk). Deelname

informatiemarkt, presentatie originele stukken, vertoning filmbeelden, fotopresentatie

21 november

Deelname aan informatiemarkt op de Dag van de WesterwOLDambtster Geschiedenis in Winschoten – mét diverse workshops en doorlopende presentatie van originele stukken

Algemeen publiek: workshops en cursussen in eigen gebouw

28 januari

Start Project Sonttolregisters online van de RuG, bijeenkomst voor vrijwilligers die gedurende het hele jaar gegevens hebben verzameld uit de Sonttolregisters.

20 vrijwilligers

14 maart

Workshop Familieverhalen (schrijven). 19 deelnemers

30 oktober en 3, 14, 24 en 27 november

Workshop Pandenonderzoek. 100 deelnemers.

10 november

Start cursus Lezen van oude handschriften (beginners). 5 bijeenkomsten, 16 deelnemers

Onderwijs (in eigen gebouw en elders)

Basisonderwijs

25 maart en 1, 8 en 14 april

Tweede Wereldoorlog Dichterbij, project voor groepen 7 en 8 van basisscholen in stad en provincie rond Tweede Wereldoorlog en Bevrijding. I.s.m. OVCG, ROC Menso Alting en stichting Liberation Groningen. Ca. 600 leerlingen van 16 basisscholen begeleid door ca. 30 leerkrachten en ouderbegeleiders.

7 april

Sint Nicolaasschool Haren groep 8: archiefintroductie met rondleiding. 25 leerlingen

13, 14, 16 en 17 april

Tweede Wereldoorlog Dichterbij voor groepen 7 en 8 van basisscholen in de gemeente Delfzijl rond Tweede Wereldoorlog en Bevrijding. In Delfzijl.

I.s.m. OVCG, Bevrijdingsfestival/stichting Vier 5 Mei, Streekarchivariaat Noordoost Groningen en gemeente Delfzijl. Ca. 550 leerlingen van alle 21 basisscholen begeleid door ca. 40 leerkrachten en ouderbegeleiders.

28 april

Anne Frankschool Hoogkerk. Ontvangst rond Tweede Wereldoorlog Dichterbij: film en fotopresentatie. 33 leerlingen

18 en 26 juni

Joseph Haydnschool Groningen groep 7. Historische wandeling door wijk Helpman. 50 leerlingen

2 juli

Groninger School Vereniging Groningen HBgroep. Historische wandeling door wijk Helpman. 20 leerlingen

Digitale projecten voor basisonderwijs

Groeten van Klaasje. Project voor groepen 3 en 4 rond straatbeeld, met gebruik van historische foto's uit de omgeving van de school. Totaal voor 6 scholen in de gemeente Leek, 6 scholen in de gemeente Marum en diverse scholen in de gemeenten Bellingwedde en Grootegast. I.s.m. CultuurClick i.h.k.v. gemeentelijke erfgoedtrajecten voor basisscholen

Middelbaar onderwijs

6 en 16 januari

Augustinuscollege Groningen VWO5. Introductie over archieven voor onderzoek naar industrialisatie met rondleiding en begeleiding. 24 leerlingen

7 en 26 januari, 10 en 31 maart, 6 en 7 oktober

Alfacollege Groningen MBO i.h.k.v. Burgerschapsdagen. Onderzoek naar ontwikkeling Oosterparkwijk. 118 leerlingen

13 en 20 januari, 10 maart

Willem Lodewijk Gymnasium. V&V-project voor brugklassen rond bekende Groningers, les over Burgerlijke Stand, bevolkingsregisters en andere 'persoonsbronnen'. 28 leerlingen

23 en 30 januari

Zernikecollege Haren HAVO 4. Onderzoek voor project rond Helpman. 52 leerlingen

3 en 18 februari

Wessel Gansfort College Groningen VWO 5. Archiefintroductie, rondleiding en begeleiding bij onderzoek naar industrialisatie. 16 leerlingen

19 februari

Werkmancollege VWO 5. Archiefintroductie met rondleiding. 27 leerlingen

5 maart

Alfacollege MBO Weg- en waterbouw. Rondleiding met demo van technische stukken. 25 leerlingen

11 maart

ROC Menso Alting. Introductie oorlogseducatie. Onderwijsassistenten en 22 leerlingen

1 juni

Noorderpoortcollege MBO Secretarieel. Archiefintroductie met rondleiding. 16 leerlingen

2 juni

Kamerlingh Onnes College VWO3. Project Koude Oorlog. 25 leerlingen

9 juni

Alfacollege MBO Sociaal-cultureel Werk. Bezoek i.h.k.v. project Broodje Cultuur, inleiding rondleiding en demo archiefstukken rond thema's. 20 leerlingen

16 oktober

Portalis Groningen MBO. Rondleiding. 12 leerlingen

25 november

Zernikecollege Haren HAVO 4 (2x) en VWO4. Project rond geschiedenis van Helpman. 75 leerlingen.

27 november
Praediniusgymnasium Groningen klas 3. Project over de Middeleeuwen in Groningen.
15 leerlingen

16 december
Zernikecollege Haren VWO4. Project rond geschiedenis van Helpman. 25 leerlingen

Hoger en Wetenschappelijk onderwijs

9 februari, 9 maart, 11 en 18 mei
RuG Geschiedenis, Masters college Archief- en Internetbronnen. Inleiding met toelichting
onderzoeksoopdracht en presentatie onderzoeksresultaten. 10 studenten

24 februari
RuG Geschiedenis, Bachelors Economische en Sociale geschiedenis, college Modernisering
Platteland. Introductie en rondleiding. 18 studenten

9 maart
RuG Kunstgeschiedenis, Minor Landschapsgeschiedenis. Introductie en rondleiding.
16 studenten

17 maart
RuG Mediaeval and Renaissance Studies, college Brieven en briefcultuur voor 1700.
Inleiding en opdracht rond brieven. 15 studenten

1 mei
RuG Kunstgeschiedenis, cursus Cultuurlandschappen. Introductie en rondleiding.
27 studenten

24 juni
RuG Summerschool, 'Things that matter'. 30 studenten

1 september (start)
RuG Kunstgeschiedenis, Master Landschapsgeschiedenis, module Bronnen en Methoden.
Archiefonderzoek met opdracht rond boerderijonderzoek, 7 bijeenkomsten. 21 studenten

1 september (start)
RuG Kunstgeschiedenis, Master Landschapsgeschiedenis, module Bronnen en Methoden.
Lezen van oude handschriften, 7 bijeenkomsten. 15 studenten

8 september (start)
RuG Geschiedenis, Masters, college Archief- en Internetbronnen. Inleiding met toelichting
opdracht, 5 bijeenkomsten. 14 studenten

28 september
RuG Geschiedenis, college Cultuurgeschiedenis, dagelijks leven vanaf 1945. Introductie en
bespreking gekozen stukken (i.s.m. OVCG). 20 studenten

18 en 20 november
RuG Geschiedenis, Bachelors Cultuurgeschiedenis, college Bronnen en Methoden. Inleiding,
rondleiding en introductie onderzoek naar de ontwikkeling van organisaties met
maatschappelijke of culturele doelstelling. 3 groepen, totaal 62 studenten

25 november
RuG Geschiedenis, Bachelors Economische en Sociale geschiedenis, college Bronnen en
Methoden. Introductie en rondleiding. 23 studenten

1, 2, 3 en 4 december

RuG Geschiedenis, Bachelors Geschiedenis Politieke Cultuur, college Bronnen en Methoden.
Inleiding over archieven en openbaarheid. 3 groepen, totaal 62 studenten

8 december

RuG, Geschiedenis en Mediaevistiek, Masters, college Schrift, Handschrift en Druk.
Archiefintroductie en presentatie stukken. 25 studenten

16 december

RuG, Geschiedenis, Bachelors, college Levensverhalen. 22 studenten

Voor onderwijsinstellingen / docenten

5 januari

In Museumhuis Groningen: cursus erfgoedjuf/-meester. Presentatie over archieven en de mogelijkheden voor het basisonderwijs. 15 deelnemers

20 februari

In Dr. J. de Graafschool: workshop over mogelijkheden voor educatieprojecten, i.h.k.v. studiedag Cultuuronderwijs

13 november

Congres Vereniging Geschiedenisleraren Nederland. Workshops over onderwijsproject Koude Oorlog

26 november

RuG Lerarenopleiding Nascholing examenprogramma VO. Workshops over onderwijsproject Koude Oorlog

Bijlage 8**Beknopte balans per 31 december 2015**

	31-12-2015	31-12-2014
ACTIVA		
Materiële vaste activa	862.425	897.246
Financiële vaste activa	0	5.000
Vorderingen	22.297	173.981
Liquide middelen	455.599	94.431
Overlopende activa	10.366	16.777
TOTAAL ACTIVA	<u>1.350.687</u>	<u>1.187.435</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen	526.226	515.334
Voorzieningen	115.451	183.572
Vaste schulden	356.250	101.250
Netto vlottende schulden	225.819	247.996
Overlopende passiva	126.941	139.283
TOTAAL PASSIVA	<u>1.350.687</u>	<u>1.187.435</u>

Beknopte staat van baten en lasten over 2015

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
BATEN			
Algemene baten	5.154.104	5.220.488	5.157.147
Diverse baten	113.052	80.865	173.211
Overige baten	14.800	8.300	10.309
TOTAAL BATEN	<u>5.281.956</u>	<u>5.309.653</u>	<u>5.340.667</u>
KOSTEN			
Personele kosten	2.382.652	2.432.191	2.392.997
Directe materiële kosten	63.406	29.550	37.196
Projectkosten	60.651	42.000	90.901
Huisvestingskosten	2.265.202	2.226.575	2.198.055
Organisatie en overheadkosten	349.826	385.541	418.350
Afschrijvingskosten	129.525	173.060	174.275
Dotaties aan projecten	12.500	12.500	12.500
Rentekosten	7.302	8.236	8.222
Overige kosten	0	0	10.353
TOTAAL KOSTEN	<u>5.271.064</u>	<u>5.309.653</u>	<u>5.342.849</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming	<u>10.892</u>	<u>0</u>	<u>-2.182</u>
Toevoeging aan reserves	-10.892	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	2.182
Resultaat na bestemming	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

COLOFON

Redactie
Tekst OR
Tekst DVO waterschap Noorderzijlvest
Tekst DVO provincie Groningen
Tekst Archiefinspectie
Tekst Publiek
Overige tekst

Eddy de Jonge en Harma Rozema-Woldhuis
Sebastiaan Vos
Henk van der Meer
Jona van Keulen
Karel Renders
Jona van Keulen en Eddy de Jonge
Eddy de Jonge